

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMUNÁLNÍ VOLBY 2006 V PŘÍBRAMI
A VOLBY DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA
STŘEDOČESKÉHO KRAJE 2004 A 2008**

Autor práce: Jan Šťastný
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.
Katedra: Katedra společenských věd

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Dr. Mgr. Lubomíru Pánovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD	5
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	6
2 HISTORIE VOLEB V PŘÍBRAMI	7
2.1 HISTORICKÉ VÝSLEDKY VOLEB V PŘÍBRAMI	7
2.2 PRŮBĚH VOLEB V PŘÍBRAMI V ROCE 1932	11
2.3 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OSOBNOST V HISTORII MĚSTA PŘÍBRAMĚ	14
2.4 SHRNUÍ.....	16
3 KOMUNÁLNÍ VOLBY V PŘÍBRAMI	18
3.1 VOLBA DO ZASTUPITELSTVA OBCE.....	18
3.2 PRŮBĚH A VÝSLEDKY VOLEB	22
3.3 SHRNUÍ.....	26
4 VOLBY DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA STŘEDOČESKÉHO KRAJE 2004 A 2008	28
4.1 VOLBA DO ZASTUPITELSTVA KRAJE	28
4.2 VÝSLEDKY VOLEB DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA STŘEDOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2004 A V ROCE 2008.....	33
4.3 SHRNUÍ.....	39
5 POROVNÁNÍ VOLEBNÍCH PROGRAMŮ A JEJICH VLIV NA VÝSLEDKY VOLEB	40
5.1 VOLEBNÍ PROGRAM - OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA.....	40
5.2 VOLEBNÍ PROGRAM - ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ	41
5.3 ROZHOVORY S LEADERY ODS A ČSSD ZA PŘÍBRAM DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA.....	41
5.4 SONDA	44
5.5 SHRNUÍ.....	45
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	53
SEZNAM TABULEK	54
SEZNAM GRAFŮ	55
SEZNAM PŘÍLOH	56
ABSTRAKT	67
ABSTRACT	68

Úvod

Demokracii jako způsob vládnutí můžeme popsat mnoha způsoby. Tak či tak, budou vždy v jejích definicích představovat stěžejní pojmy občan a stát. Hovořit o zastupitelské demokracii pak znamená hovořit o volbách.¹

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Ústava“) svým čl. 8 zavádí do českého právního řádu pojem územního samosprávného celku (dále jen „ÚSC“), který dále v čl. 100 charakterizuje jako „územní společenství občanů, jemuž je přiznáno právo na samosprávu“. Sama Ústava také stanoví, že se jedná o veřejnoprávní korporace. Ústavní vymezení ÚSC je rozděleno do dvou základních typů – 1) základní územní samosprávné celky, za něž jsou považovány obce, 2) vyšší územně samosprávné celky, za něž jsou považovány kraje. Ústava tak vlastně vytváří dvousložkový systém územní samosprávy.²

Volby jsou v našem státě poměrně často. Přitom volební programy téměř všech stran jsou si velice podobné, takže je pro voliče těžké vycházet pouze z předvolebních kampaní jednotlivých kandidujících stran. (Tím jsou myšleny volby do Parlamentu České republiky.) Je tedy zajímavé, jak voliči přistupují ke komunálním volbám, co či koho a proč preferují. Tento „pohled do zákulisí“, by mohl zajímat i leadery jednotlivých stran.

Na volby do obecního zastupitelstva, nazývané též „komunální“³ (komunální politika je vlastně nejnižší institucionalizovaná úroveň politického života)⁴ je v práci nahlíženo nejen z pohledu současnosti, ale i z pohledu historického. Konkrétně jsou řešeny volby do obecního zastupitelstva v Příbrami v roce 2006. Práce je také zaměřena na volby do zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2004 a 2008.

V práci je čerpáno nejen z vlastní zkušenosti, předvolebních programů a materiálů dostupných po internetové síti, ale i z tisku a literatury týkající se daného tématu od autorů jako Valeš, Balík, Outlý, Velfl. Historická část práce vychází především z podkladů Státního okresního archivu Příbram. Samotné stěžejní volební výsledky byly převzaty z volebního serveru Českého statistického úřadu – Volby.cz.

¹ OUTLÝ, J. *Stany a stát, volby a finance*. 1. vyd. Olomouc: Periplum, 2003. 136 s. ISBN 80-86624-12-9.

² VALEŠ, L. a kol. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 246 s. ISBN 80-7380-010-1.

³ komuna, (lat. obec, či hist. nižší správní jednotka)

⁴ BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994–2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Předmětem této práce je definování řešení tématu výzkumu teoreticko – metodickou analýzou, která mapuje část historie voleb v Příbrami s uvedením jednoho z nejvýznamnějších představitelů města Příbram (kterým je nejen s odkazem na historii Karel Hail) a poslední uskutečněné komunální volby v roce 2006. Dalším z hlavních bodů je komparace volebních programů dvou největších politických stran na krajské úrovni, přesněji hlavním těžištěm jsou volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje se zaměřením na Občanskou demokratickou stranu (dále jen „ODS“) a Českou stranu sociálně demokratickou (dále jen „ČSSD“) v roce 2008 a porovnání výsledků voleb ve dvou volebních obdobích, a to v roce 2004 a v roce 2008. V rámci výzkumu řešeného tématu byl proveden rozhovor s leadery vybraných stran ve volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008. Vzhledem k částečnému zaměření na město Příbram, byli pro rozhovor zvoleni nejvýše postavení kandidáti do zastupitelstva Středočeského kraje, kteří mají trvalé bydliště v městě Příbram. Pro získání určitého náhledu přístupu voličů k volbám byla provedena sonda formou dotazníku, která se týká priorit voličů do krajského zastupitelstva Středočeského kraje, porovnáním volebních roků 2004 a 2008.

Cílem práce je porovnat politický profil zastupitelských orgánů v souvislosti s výsledky voleb, jaký je vliv volebního programu, osobnosti kandidáta nebo členství ve straně na zvolení do zastupitelstva, ovlivnění složení zastupitelstva v závislosti na politické orientaci Vlády a Parlamentu České republiky (dále jen „ČR“), porovnání volebních programů a předvolebních slibů s jejich realizací a dosaženými výsledky.

2 Historie voleb v Příbrami

Příbram patří ke známým historickým královským horním městům. Rozkládá se na úpatí Brd 60 km jihozápadně od Prahy. Nejstarší písemný doklad o Příbrami pochází z roku 1216, kdy ji koupil pražský biskup Ondřej.⁵

Kapitola pojednává o historii voleb a jejich výsledků ve městě Příbrami od roku 1850 do současné doby s uvedením konkrétního příkladu průběhu voleb z historie, z volebního roku 1932. Další část je zaměřena na jednoho z nejvýznamnějších představitelů města Příbram Karla Haila.

2.1 Historické výsledky voleb v Příbrami

V Příbrami již 20. května 1848 byly první volby do prozatímního obecního zastupitelstva. Roku 1850 přestalo být město Příbram pozemkovou vrchností a téměř všechny politické pravomoci bývalého magistrátu přešly na nově zřízený okresní úřad a okresní soud. Dne 21. srpna téhož roku se konaly první volby do obecního výboru (zastupitelstva), jehož výkonným orgánem byla městská rada (obecní rada) v čele se starostou, též měšťanostou či purkmistrem. Na místo bývalých konšelů a rychtářů, ustanovených od vrchností ke správě obcí, volili si občané ze sebe obecní výbor a ten pak obecního starostu. Zvolení radní spravovali obec příbramskou až do roku 1861, neboť v době od roku 1850 do roku 1861 se volby nekonaly. Prvním příbramským starostou byl pak zvolen kupec František Koller a místo něho byl ustanoven druhým starostou od roku 1857-1861 učitel Jan Auer.⁶

Presidiálním výnosem č. 11 z 28. března 1856 bylo nařízeno bývalým krajským prezidentem, aby okresní úřad sestavil seznam starostů v jednotlivých obcích okresu. Starostové měli být označeni jedničkou až trojkou podle politické spolehlivosti k vládnímu režimu, podle energie a přesnosti. Na Příbramsku to byli starostové: Březové Hory - Josef Čáka (1), Bohutín - Matěj Kubík (3), Dubenec - Matěj Karas (3), Dubno - Josef Pilous (2), Trhové Dušníky - Josef Černý (2), Dolní Hbity - František Vlk (3), Hluboš - Antonín Kalina (2), Jablonná - Josef Bartoš (2), Kamenná - Tomek bez uvedení křestního jména (2), Konětopy - Josef Vater (2), Lazec - Jan Brož (2) se sídlem v Kozičíně, Milín - Josef Linhart (1), Narysov - Jan Karas (3), Nepřejov - Jan Větrovský (3), Občov - Josef Kocán (2), Obecnice - Josef Oktábec (1), Pičín - František Peták (2), Podlesí - Josef Khun (3), Příbram - František Koller (1), Smolotely - Jan

⁵ *Město Příbram*. [online]. Příbram: Městský úřad Příbram, 20. 2. 2006. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.pribram-city.cz/index.php?vid=9&nad=000001>>.

⁶ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – i.č. 2460, kniha 1818

baron Henniger (1), Stěžov - Jan Havránek (3), Velká - Josef Sirotek (2), Vysoká - Matěj Pazderník (3), Višňová - Josef Skuhrovec (2), Obory - František Jechort (2), Zduchovice - František Nohejl (1), Žežice - Jakub Brož (2).⁷

Následujícím starostou Příbramě v letech 1861 až do své smrti 14. 2. 1863 byl Maxmilián Bradáček, sládek a nájemce pivovaru. V letech 1863-1864 stál v čele příbramské radnice prvně Karel Hail, kupec a poštministr. V následujících v letech 1864-1866 MUDr. Kristián z Alemannů, lékař a ředitel nemocnice, městský fyzik. Dále 1866-1867 Josef Wimmer, krupař. Od roku 1867 byl opět prvním mužem Příbramě Karel Hail, který tento post zastával až do své smrti 22. 6. 1893. Po Hailově smrti zaujal „starostenské křeslo“ Josef Klauza, cihlář a rolník. Po volbách v roce 1896 byl zvolen starostou města Blažej Mixa, voskař. V čele radnice zůstal až do roku 1909, kdy se pro pokročilý věk vzdal kandidatury do obecního zastupitelstva. Blažej Mixa patří k nejvýznamějším představitelům příbramské radnice. Ve volbách roku 1909 byl zvolen starostou města JUDr. Max rytíř z Alemannů, advokát. Ve dnech 10. 13. a 15. března 1913 byly poslední volby do obecního zastupitelstva konané dle „*nespravedlivého*“⁸ řádu volení v obcích království českého ze dne 16. 4. 1864. Další volby, které měly být v 1916 byly odloženy. JUDr. Max rytíř z Alemannů opustil úřad roku 1918, kdy nemocen a unaven vysilující práci za světové války se starostenského postu vzdal.⁹ V době rozpadu Rakouska-Uherska byl od 24. 10. 1918 do 6. 12. 1918 předsedou Národního výboru Hynek Klička, živnostník. Ve vedení města stanul roku 1918-1919 úřadující náměstek starosty Leopold Čížek, majitel cihelny a dále téhož roku byl předsedou správní komise František Klíma, středoškolský profesor.¹⁰

Výnosem místodržitelství ze dne 6. 2. 1919 a okresního hejtmanství ze dne 14. 2. 1919, podle ustanovení § 106 obecního zřízení, bylo „obecní zastupitelstvo příbramské bez udání důvodů rozpuštěno“ a správu města vedla správní komise (4 soc. demokraté, 3 čeští socialisté, 3 státoprávní demokrati, 1 realista, 1 agrárník, 1 křesťanský sociál, 1 zástupce okresního výboru a 1 zástupce okresního hejtmanství).

⁷ Státní okresní archiv Příbram, Vlastivědný sborník Podbrdská, R – 32/1968II

⁸ Právo volit měli jen poplatníci přímých státních daní, voleni byli jen občané mužského pohlaví, kteří dosáhli 24 let a byli svéprávní. Z volitelnosti byli vyloučeni úředníci nadřízených politických úřadů /c.k. okresní hejtmanství/, úředníci obecní, osoby požívající chudinského zaopatření a osoby nemající samostatného výděлку. Byly vydány seznamy poplatníků sestavené podle výše daně do třech sborů. Každý sbor, ač počet voličů nebyl stejný, volil stejně po jedné třetině obecního zastupitelstva, v Příbrami to bylo 12 členů (celkem tedy 36). Vedle poplatníků měli právo volby též inteligenti /duchovní, státní a zemští úředníci, doktoři, učitelé aj./ Úředníci od VIII. hodnostní třídy /nosili na uniformě zlatý límeček/ byli zařazeni do I. sboru, ostatní do II. sboru. Čestní měšťané volili též do I. sboru.

⁹ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – i.č. 2461, kniha 1819

¹⁰ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

Nový volební řád ze dne 31. 1. 1919 č. 75 Sb., doplněný zákonem ze dne 7. 2. 1919 č. 76 Sb., přinesl velkou změnu v právech občanů. Podle tohoto volebního řádu měli právo volit do obecního zastupitelstva všichni občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří překročili 21. rok věku, bydleli v obci volby alespoň 3 měsíce a nebyli pro některé delikty výslovně z práva volit vyloučeni. Volby do obecního zastupitelstva byly stanoveny na 15. červen roku 1919. Starostou města byl posléze zvolen sociální demokrat Josef Skopeček, odborný učitel měšťanské chlapecké školy. Na konci ledna 1923 se rozloučil s městskou radou a zastupitelstvem první „republikový“ starosta Josef Skopeček, neboť byl jmenován okresním školním inspektorem v Semilech. Správu města převzal úřadující první náměstek Bernard Pešek. Dne 10. 3. 1923 byla provedena nová volba obecního starosty, kterým se stal sociální demokrat, horník Josef Sobotka, který však kritizoval činnost Bernarda Peška a pro rozpory mezi zástupci politických stran podal rezignaci na členství v zastupitelstvu a neujal se starostenského úřadu. Na základě těchto událostí bylo dne 13. 6. 1923 Zemskou politickou správou zastupitelstvo rozpuštěno a byl dosazen vládní komisař Rudolf Paděra (který pak vedl záležitosti obce do dubna 1924). V průběhu tohoto období byly vypsané volby do všech obcí na den 16. 9. 1923. Proti volbám v Příbrami byl podán protest, který byl zamítnut. Z důvodu odloučení některých čísel z V. čtvrti Příbramě k Podlesí bylo rozhodnuto, že nové volby budou v příštím roce, tedy v roce 1924. Zastupitelstvo nebylo ustanoveno, a tak dále vedl obec vládní komisař Rudolf Paděra, za jehož úřadování byla např. zreorganizována policie a bylo zavedeno všeobecné vodné. Dne 6. 4. 1924 byly provedeny nové volby a příbramským starostou se stal až do roku 1929 František Pešek, bednář. V letech 1929-1932 a v letech 1932 až do 21. 12. 1940, kdy bylo městské zastupitelstvo rozpuštěno, byl starostou Augustin Čížek, voskař.¹¹

Ve válečném období v letech 1941-1942 byl předsedou správní komise Ing. mont. Jan Holický, vládní rada v. v., následně v letech 1942-1943 Josef Chalupa, ředitel spořitelny, a v letech 1943-1945 Štěpán Straka, účetní tajemník politické správy.¹²

Dne 5. 5. 1945 převzal správu města i okresu do svých rukou národní výbor, jehož předsedou se stal František Pavlíček, ředitel v Příbrami. Okresním hejtmanem byl s okamžitou platností zbaven funkce vládní komisař města Příbramě Štěpán Straka

¹¹ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – i.č. 2460, kniha 1818

¹² VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

a současně byl pověřen vedením městského úřadu JUDr. Bohdan Podlena, vedoucí úředník. Tento první národní výbor byl personálně pozměněn a doplněn po 14 dnech své těžké a zodpovědné práce, rovněž jednomyslným souhlasem obyvatelstva, shromážděného na Masarykově náměstí v Příbrami dne 20. května 1945. Ve smyslu vládního nařízení ze dne 5. 5. 1945 č. 4/Sb., byl okresním národním výborem vytvořen v Příbrami místní národní výbor. Předsedou MNV byl zvolen Ludvík Zíbrt, učitel, kterýžto zastával tuto funkci do roku 1946.¹³ V následném období od 1946-1948 předsedal místnímu národnímu výboru Josef Tomek, čs. nár. socialista, vrchní inspektor ČSD, který odmítl účast na budování v akčních výborech a byl ze své funkce odvolán.¹⁴ Novým předsedou národního výboru je jmenován Ing. C. Václav Mašek,¹⁵ úředník (1948-1949). Dne 28. 3. 1949 dochází k reorganizaci místního národního výboru a předsedou je ustanoven Václav Hippmann, strojník, který setrvává v čele úřadu do roku 1951.¹⁶ V letech 1951-1954 je předsedou místního národního výboru Jindřich Kozohorský, dělník.¹⁷ Nejdéle sloužícím předsedou národního výboru byl od roku 1954 do roku 1967 František Junek, obchodní příručí. Za doby jeho vedení úřadu se změnila razantně tvář města.¹⁸

Na jeho místo byl jmenován Zdeněk Pečenka, technik. Tato změna byla schválena na řádném zasedání MěNV dne 25. května 1967, kterýmžto datem se nový předseda své funkce ujal¹⁹ a vedl městský národní výbor do roku 1968. Od roku 1968 do roku 1976 vedl jako předseda městský národní výbor Jaroslav Polák, truhlář.²⁰ V následujícím období 1976-1988 byl předsedou národního výboru Ing. Josef Černý, ekonom. Mgr. Jiří Machala, státní zaměstnanec, vedl městský národní výbor v letech 1989-1990.²¹

Od února 1990 do listopadu téhož roku stál v čele úřadu Mgr. Jaroslav Hodrment, středoškolský profesor. Z prvních demokratických komunálních voleb v Příbrami v prosinci roku 1990 vyšel vítězně Mgr. Václav Chvál, dělník v hutí, pedagog, který kandidoval za ČSL. V roce 1991 se ujal funkce starosty Mgr. Josef Vacek, technik, člen KDU-ČSL, který po svém zvolení dne 27. 11. 1991 byl spontánně

¹³ Státní okresní archiv Příbram, Pamětní kniha královského horního města Příbramě, svazek pátý, založen 5. května 1945, 572 s.

¹⁴ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1946-1948.

¹⁵ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1948.

¹⁶ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1949-1951.

¹⁷ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1951-1954.

¹⁸ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1954-1967.

¹⁹ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1967.

²⁰ Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1969-1976.

²¹ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

potvrzen i ve volbách roku 1994 a 1998. V komunálních volbách roce 2002 byl zvolen starostou města tehdejší místostarosta Ing. Ivan Fuksa, dopravní inženýr, člen ODS. Po posledních komunálních volbách v roce 2006 byl do funkce starosty zvolen MVDr. Josef Řihák, člen ČSSD.²²

O způsobu voleb po tzv. „vítězném únoru“ v roce 1948 až do listopadu roku 1989 se snad není nutno podrobněji zmiňovat, protože ve všech případech byli vždy zvoleni navržení kandidáti Národní fronty.

Přílohou I jsou fotografie starostů od roku 1850 do současnosti.

2.2 Průběh voleb v Příbrami v roce 1932

Volby byly vyhlášeny v Okresním věstníku pro politický okres Příbram dne 22. 3. 1932. Dne 24. 3. 1932 byla vydána a vyvěšena vyhláška o vypsání voleb do obecního zastupitelstva.

Volby do obecního zastupitelstva proběhly v neděli dne 24. dubna 1932 od 8.00 do 16.00 hodin, dle zásady poměrného zastoupení.

Do voleb bylo přihlášeno 9 stran, které byly rozděleny takto:

- 1) Československá strana lidová (ČSL)
- 2) Československá strana národně socialistická (ČSNS)
- 3) Národní liga
- 4) Československá živnostensko-obchodnická strana (ČŽOS)
- 5) Československá sociálně-demokratická strana dělnická (ČSDSD)
- 6) Komunistická strana (KS)
- 7) Nepolitická strana čs. „Domov“ majitelů domů, domků a pozemků („Domov“)
- 8) Československá republikánská strana zemědělského maloroľnického lidu (ČRSZML)
- 9) Československá národní demokracie (ČND)

Bylo ustanoveno 9 volebních místností, které byly označeny jako:

Příbram I. A., I. B., II. A., II. B., III. A., III. B., IV. A., IV. B., V²³

Ústřední volení komise po převzetí zapečetěných volebních spisů od jednotlivých volebních komisí zjistila, že bylo odevzdáno: ve volební místnosti Příbram I. A. 520 platných hlasů z nichž připadlo: volební skupině (jednotlivé strany byly označeny jako volební skupiny) č. 1 – 121 hlasů, č. 2 – 79 hlasů, č. 3 – 31 hlasů,

²² VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

²³ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

č. 4 – 111 hlasů, č. 5 – 97 hlasů, č. 6 – 29 hlasů, č. 7 – 13 hlasů, č. 8 – 9 hlasů, č. 9 – 30 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 11. Ve volební místnosti Příbram I. B. bylo odevzdáno 706 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 200 hlasů, č. 2 – 75 hlasů, č. 3 – 23 hlasů, č. 4 – 111 hlasů, č. 5 – 130 hlasů, č. 6 – 30 hlasů, č. 7 – 9 hlasů, č. 8 – 35 hlasů, č. 9 – 93 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 21. Ve volební místnosti Příbram II. A. bylo odevzdáno celkem 876 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 270 hlasů, č. 2 – 99 hlasů, č. 3 – 49 hlasů, č. 4 – 164 hlasů, č. 5 – 120 hlasů, č. 6 – 33 hlasů, č. 7 – 38 hlasů, č. 8 – 35 hlasů, č. 9 – 68 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 22. Ve volební místnosti Příbram II. B. bylo odevzdáno celkem 800 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 279 hlasů, č. 2 – 146 hlasů, č. 3 – 51 hlasů, č. 4 – 64 hlasů, č. 5 – 86 hlasů, č. 6 – 14 hlasů, č. 7 – 21 hlasů, č. 8 – 53 hlasů, č. 9 – 86 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 20. Ve volební místnosti Příbram III. A. bylo odevzdáno celkem 903 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 233 hlasů, č. 2 – 110 hlasů, č. 3 – 39 hlasů, č. 4 – 200 hlasů, č. 5 – 148 hlasů, č. 6 – 61 hlasů, č. 7 – 30 hlasů, č. 8 – 22 hlasů, č. 9 – 60 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 20. Ve volební místnosti Příbram III. B. bylo odevzdáno celkem 916 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 286 hlasů, č. 2 – 185 hlasů, č. 3 – 28 hlasů, č. 4 – 99 hlasů, č. 5 – 144 hlasů, č. 6 – 38 hlasů, č. 7 – 34 hlasů, č. 8 – 41 hlasů, č. 9 – 61 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 27. Ve volební místnosti Příbram IV. A. bylo odevzdáno celkem 532 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 148 hlasů, č. 2 – 78 hlasů, č. 3 – 21 hlasů, č. 4 – 91 hlasů, č. 5 – 107 hlasů, č. 6 – 33 hlasů, č. 7 – 18 hlasů, č. 8 – 7 hlasů, č. 9 – 29 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 16. Ve volební místnosti Příbram IV. B. bylo odevzdáno celkem 468 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 116 hlasů, č. 2 – 80 hlasů, č. 3 – 17 hlasů, č. 4 – 43 hlasů, č. 5 – 116 hlasů, č. 6 – 62 hlasů, č. 7 – 13 hlasů, č. 8 – 6 hlasů, č. 9 – 15 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 5. Ve volební místnosti Příbram V. bylo odevzdáno celkem 465 platných hlasů, z nichž připadlo: volební skupině č. 1 – 111 hlasů, č. 2 – 126 hlasů, č. 3 – 7 hlasů, č. 4 – 28 hlasů, č. 5 – 121 hlasů, č. 6 – 25 hlasů, č. 7 – 5 hlasů, č. 8 – 27 hlasů, č. 9 – 15 hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 7. Celkem bylo odevzdáno 6 186 platných hlasů. Neplatných hlasů bylo odevzdáno celkem 149. Voličů oprávněných k volbě bylo 6 975.²⁴

²⁴ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

Výpočet volebního čísla probíhal způsobem, že počet odevzdaných hlasů byl dělen počtem mandátů v obecním zastupitelstvu plus 1, tj. číslem 37. Výsledkem bylo číslo 167 a zlomek 7, z tohoto vyplynulo volební číslo 168. Počet mandátů byl tedy získán, když se počet platných hlasů vydělil tímto číslem 168.²⁵

Pro volbu do obecního zastupitelstva se sdružily volební skupina č. 1, č. 4 a č. 9 s celkovým počtem hlasů 3 132. Dále volební skupina č. 2 a č. 5 s celkovým počtem hlasů 2 047. A volební skupina č. 7 a č. 8 s celkovým počtem hlasů 416.²⁶

Volební skupiny č. 1, č. 4 a č. 9 získaly 18 mandátů a zbytek 108 hlasů. Skupinám č. 2 a č. 5 bylo přiděleno 12 mandátů a zbytek 31 hlasů. Sdružené kandidátní listiny č. 7 a č. 8 získaly 2 mandáty a zbytek 80 hlasů. Volební skupina č. 3 obdržela 266 hlasů, tj. 2 mandáty a zbytek 98 hlasů. Kandidátní listina č. 6 s 325 hlasy obdržela 1 mandát a zbytek 157 hlasů. Protože bylo tímto způsobem obsazeno pouze 34 mandátů, přidělily se zbylé dva mandáty skupinám, které měly nejvíce zbylých hlasů. Tedy 1 mandát kandidátní listině č. 6 strany Komunistické, tzn., že tato obdržela celkem 2 mandáty a sdružené skupině č. 1, č. 4 a č. 9, která tímto obdržela 19 mandátů.²⁷

Aby byly jednotlivé mandáty rozděleny sdruženým kandidátním listinám, byl zapotřebí výpočet nového volebního čísla. Výpočet tohoto čísla byl dán počtem obdržených hlasů, dělený počtem mandátů zvýšeným o 1. Tímto způsobem bylo postupováno u každé skupiny zvlášť. Případný chybějící mandát byl přidělen straně s nejvyšším zbytkem hlasů.²⁸ Obsazení obecního zastupitelstva v roce 1932 je znázorněno v tabulce č. 1.

²⁵ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

²⁶ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

²⁷ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

²⁸ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

Tabulka č. 1: Obsazení obecního zastupitelstva v roce 1932

Strana		Počet hlasů	Získané mandáty
číslo	název		
1	ČSL	1 764	11
2	ČSNS	978	6
3	Národní liga	266	1
4	ČŽOS	911	5
5	ČSDSD	1 069	6
6	KS	325	2
7	"Domov"	181	1
8	ČRSZML	235	1
9	ČND	457	3

Zdroj: vlastní podle: Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731.

Na ustanovujícím zasedání městského zastupitelstva byl zvolen do funkce starosty Augustin Čížek.

Jako zajímavosti k volbám v roce 1932 lze uvést, že:

- vzhledem k tomu, že volební místnosti byly umístěny především na školách, kde i o nedělích probíhala výuka, požádal dne 8. 4. 1932 starosta Čížek za městskou radu Inspektorát všeobecné a živnostenských škol v Praze, aby v neděli 24. 4. 1932, tedy v den konání voleb, vyučování odpadlo.
- vyhláška č. j. 4.494/1932 ze dne 18. 4. 1932, která zakazovala dle ustanovení § 29 volebního řádu v obcích republiky Československé, celý den před volbou a v den voleb, nikoliv však jen do ukončení voleb, podávat nebo čepovat nápoje obsahující alkohol. Pivo se pokládá za nápoj alkoholický. Přestupek je trestán pokutou od 50 do 500 Kč nebo vězením od týdne do 3 měsíců.²⁹

Tato představa je na dnešní poměry skoro nepředstavitelná.

2.3 Nejvýznamnější osobnost v historii města Příbramě

Z velké řady starostů, z nichž mnozí jsou dnes pro nás pouhá jména, zcela mimořádně vynikli dva: Karel Hail a Blažej Mixa. Za doby jejich působení doznala Příbram výrazných změn k lepšímu. Karel Hail i Blažej Mixa byli typičtí představitelé české měšťanské vrstvy 2. poloviny 19. století, která se podílela na hospodářském

²⁹ Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731

rozkvětu českých zemí v rámci Rakousko-Uherska, ctižádostivě se stavěla do čela městské správy a posilovala český živel v jazykově utrakvistických lokalitách.³⁰

Karel Hail se narodil 25. 4. 1819 v Českém Krumlově. Karel Hail, kupec a poštovní mistr se v Příbrami usadil v polovině čtyřicátých let 19. století. Příbram znal již z dřívějších dob, kdy jezdil na obchodní cesty. Svůj obchod se smíšeným zbožím si zřídil v pronajatých prostorách na náměstí proti kostelu sv. Jakuba Staršího, v domě, kde se nacházela lékárna U Bílého lva. Hail vystudoval nižší reálku a obchodní školu v Praze, kde též praktikoval u zkušených kupců. Obliba jeho nového působiště rostla a záhy si uvědomil jakou má roli v podbrdském regionu. Hail byl velmi činorodý a záhy se stal členem příbramských ostrostřelců, kteří ho v r. 1874 jmenovali poručíkem. Společně s nimi a s F.C. Kampelíkem se zúčastnil v červnu 1848 tažení na pomoc revolučně rozbourané Praze. Roku 1850 byl Karel Hail zvolen do městského zastupitelstva. V druhé polovině padesátých let devatenáctého století rozšířil své podnikatelské aktivity o poštovní služby, kde úřad poštmistra zastával (i při svých mnohých aktivitách) až do své smrti.³¹

V čele radnice v Příbrami stanul Karel Hail definitivně v roce 1867 (před tím již starostoval v letech 1863-1864). Hail věděl, že městu nestačí jen kvetoucí obchod, řemeslo a dobře prosperující doly, ale že musí pěstovat i intelektuální potenciál. Jeho plánem bylo dát Příbrami školy a dobročinné ústavy. Vedle již existující báňské akademie (z r. 1849) a nižší reálky, vznikly za působení Karla Haila c. k. učitelský ústav, reálné gymnázium a průmyslová škola pokračovací. Z obecní nemocnice se po jejím rozšíření stala okresní všeobecná, byly vystavěny chudobinec, sirotčinec a opatrovna.³²

Štěstím K. Haila bylo i to, že úřadoval jako purkmistr v době, kdy se město po pádu Bachova³³ kabinetu znovu probouzelo k životu. Do městské pokladny plynuly dost vysoké částky z prosperujících dolů, a tak bylo zavedeno lepší spojení se světem díky

³⁰ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

³¹ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

³² VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

³³ **Alexander Bach** (4. ledna 1813, Loosdorf, Rakousko - 12. listopadu 1893, Schöngrabern, Rakousko) byl rakouský konzervativní politik, ministr spravedlnosti (1848-1849) a ministr vnitra (1849-1859). Jeho působení na počátku vlády Františka Josefa I. je spojeno se (znovu)zavedením a institucionalizací centralizace moci. Jelikož Bach patřil k hlavním architektům nového systému, byl po něm v Českých zemích pojmenován jakožto Bachův absolutismus. Alexander Bach nově zřídil četnictvo a policii. Byl omezen společenský a politický život. Ovšem za odsuzující nálepkou „bachovského absolutismu“ se skrývaly i pokroky na poli hospodářském, technickém a správním. Rozkvétal průmysl i obchod, stavěly se silnice železnice atd. Zrušil celní bariéry, zavedl okresy a kraje)

telegrafické síti (1867) a byla dokončena rakovnicko-protivínská dráha (1875). Aktivita občanů byla obrovská, zakládaly se vlastenecké spolky, jejichž úkolem bylo vzdělávat, podporovat či sloužit k uměleckému vyžití (viz. např. mužský pěvecký spolek Lumír, později ženský Dobromila). Mnohostrannou aktivitu, od utužení tělesné zdatnosti přes divadelní a hudební představení k plesům, vyvíjel příbramský Sokol, jehož byl Karel Hail prvním starostou.³⁴

Znakem dobrého vedení města Karlem Haillem bylo, že teprve po realizaci veřejně prospěšných budov přistoupil ke stavbě reprezentativní příbramské radnice (1890), která symbolicky korunuje jeho celoživotní dílo. Karel Hail byl purkmistrem do svých třiasedmdesáti let, kdy náhle 22. června 1893 zemřel. Současníci starostu Karla Haila charakterizovali jako mírného, tichého člověka, který měl bystrý úsudek, ale dovedl být i rázný. Chudina, které pravidelně věnoval téměř polovinu své starostenské odměny, ho vnímala jako skutečného „otce města“.³⁵

2.4 Shrnutí

Město Příbram zažívalo od poloviny 19. století, kdy přestalo být pozemkovou vrchností a konaly se volby do obecního zastupitelstva (s městskou radou jako výkonným orgánem v čele se starostou), významný rozkvět nejen po stránce stavitelské a intelektuální, ale i v oblasti kultury a spolkové činnosti. Významně se na rozvoji města podílely zdejší prosperující rudné doly a velkou měrou k tomu přispělo personální obsazení příbramské radnice. Nejvýznamnější podíl na obměně města měli v druhé polovině 19. století a na přelomu 19. a 20. století starostové Karel Hail a Blažej Mixa. V meziválečném období se město potýkalo nejen s následky 1. světové války, ale i s hospodářskou krizí. Jako příklad volebních postupů v období první republiky byl zvolen rok 1932, z důvodu zachování značné části materiálů. Za druhé světové války byli v čele města předsedové správní komise. Po osvobození Příbramě sovětskými partyzány kapitána Olesinského a ustanovení místního národního výboru, stál v čele radnice opětovně starosta.

K městu Příbram se váže samotný konec 2. světové války, kdy u nedaleké Slivice padly údajně poslední výstřely druhé světové války na evropském kontinentu až 11. května 1945, o den později se tam vzdaly poslední jednotky německého Wehrmachtu.

³⁴ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

³⁵ VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

V padesátých a šedesátých letech 20. století, kdy stál v čele příbramské radnice František Junek, probíhaly rozsáhlé asanace původní zástavby a byly budovány nové, na tehdejší dobu moderní, stavby. Vznikala rozsáhlá sídliště pro rozvíjející se uranový průmysl. Za zmínku stojí stavba kulturního domu dle návrhu architekta Hilského, který byl otevřen v roce 1959.

Z výše uvedeného v této kapitole je zřejmé:

- voliči preferují osobnosti, jejichž činnost jednoznačně upřednostňuje veřejné zájmy nad zájmy vlastními (viz. doba působení Karla Haila v čele radnice ve srovnání s působením ostatních starostů),
- posun smýšlení voličů kdysi jednoznačně religiozního místa (nejslavnější mariánské poutní místo v zemích koruny České – národní kulturní památka bazilika minor Svatá Hora) od hodnot a principů ČSL (dnes KDU-ČSL).

3 Komunální volby v Příbrami

Příbram má podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů statut města. Nejvyšším orgánem je zastupitelstvo města, které tvoří 25 členů. Ti jsou voleni v komunálních volbách na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo města volí ze svého středu sedmičlennou radu města, starostu a dva místostarosty.³⁶

Volby do zastupitelstev obcí v roce 2006, a tedy i do zastupitelstva města Příbram, se konaly ve dvou dnech, v pátek dne 20. října 2006 od 14:00 hodin do 22:00 hodin a v sobotu dne 21. října 2006 od 8:00 hodin do 14:00 hodin.

Tyto volby byly vyhlášeny prezidentem republiky rozhodnutím č. 369/2006 Sb. ze dne 21. července 2006.³⁷

3.1 Volba do zastupitelstva obce

Podmínky pro volby do zastupitelstev obcí, jejich organizaci, výkon volebního práva a rozsah soudního přezkumu upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Prováděcím předpisem je vyhláška č. 59/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).³⁸

Volby vyhlašuje svým rozhodnutím, nestanoví-li tento zákon jinak, prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Volby se konají ve dvou dnech, kterými jsou pátek v době od 14:00 hodin do 22:00 hodin a sobota v době od 08:00 hodin do 14:00 hodin. V případě dodatečné volby, opakované volby a opakovaného hlasování a nové volby, je možnost volit pouze jeden den, a to v době od 07:00 hodin do 22:00 hodin.

Právo účastnit se voleb má volič. Voličem je občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let a je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu, nebo 18ti letý občan jiného státu, který je v obci přihlášen a jemuž právo volit přiznává mezinárodní

³⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o obcích (obecní zřízení) a o změně některých zákonů. § 68 odst. 2. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000. s. 1737.

³⁷ *Volby do zastupitelstev obcí konané ve dnech 20. a 21. října 2006*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 21. 7. 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2006/harmonogram2010.html>>.

³⁸ *Volby do zastupitelstev obcí*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 16. 1. 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/predpisy.html>>.

smlouva, kterou je Česká republika vázána, a jež byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.³⁹

Samotný akt volby probíhá ve volební místnosti. O době a místě konání voleb v obci jsou voliči informováni oznámením starosty obce nejpozději 15 dnů přede dnem voleb (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 5. října 2006). Samotné hlasování musí provést volič osobně, zastoupení není přípustné. Z tohoto důvodu je nutné, aby byla prokázána voličova totožnost platným dokladem. Hlasování je značeno na hlasovací lístek. V záhlaví každého hlasovacího lístku je uveden název obce a počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen. Kandidáti každé volební strany jsou uvedeni na společném hlasovacím lístku v pořadí určeném volební stranou, a to v samostatných zarámovaných sloupcích umístěných vedle sebe; není-li to pro počet volebních stran možné, pokračují sloupce v následující řadě. Hlasovací lístek je na konci textu opatřen otiskem razítka obecního úřadu, který plní pro danou obec funkci registračního úřadu. Hlasovací lístky jsou starostou obce distribuovány voličům nejpozději 3 dny přede dnem voleb (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 17. října 2006). V případě, že dojde k poškození nebo ztrátě hlasovacího lístku, může volič ve volební místnosti požádat okrskovou volební komisi o jiný hlasovací lístek. Volba probíhá úpravou (označením) hlasovacího lístku v prostoru k tomu určeném. Zároveň je třeba upozornit, že např. označením více stran, bude označeno více kandidátů než je stanovený počet nebo pokud volič neoznačí na hlasovacím lístku ani volební stranu, ani žádného kandidáta, hlasovací lístek nevloží do úřední obálky, hlasovací lístek přetrhne nebo vloží do úřední obálky několik hlasovacích lístků do téhož zastupitelstva, je jeho hlas neplatný. Po označení volebního lístku a vložení do úřední obálky, opustí volič prostor určený pro úpravu hlasovacího lístku a hlasuje tak, že úřední obálku vloží před okrskovou volební komisi do volební schránky.⁴⁰

Volič – příslušník jiného státu – musí splňovat podmínky pro přiznání volebního práva a musí požádat o zápis do dodatku stálého seznamu voličů. Dodatek stálého seznamu voličů vede obecní úřad, městský úřad, magistrát územně nečleněného statutárního města, úřad městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a úřad městské části hlavního města Prahy (dále jen „obecní úřad“) pro voliče - občany jiného státu, kteří mají v jeho územním obvodu trvalý pobyt. Žádost o zápis do dodatku může volič - občan jiného státu - podat obecnímu úřadu kdykoli do

³⁹ Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 178/2001, s. 11002.

⁴⁰ Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 178/2001, s. 11002.

doby jeho uzavření, ke kterému dochází dva dny přede dnem voleb v 16:00 hodin (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 18. října 2006). Žádost může být učiněna písemně nebo osobně. Z žádosti musí být zřejmé, že se žadatel domáhá zápisu do dodatku, žadatel musí minimálně uvést svoje jméno, příjmení, datum narození, pro bližší identifikaci i místo trvalého pobytu (adresa). Pokud volič - občan jiného státu - o zápis do dodatku nepožádá, hlasovat ve volbách do zastupitelstev obcí nemůže. Může nastat i situace, kdy se volič ze závažných, zejména zdravotních, důvodů nemůže dostavit k volbě do volební místnosti. Volič může požádat z uvedených důvodů obecní úřad a ve dnech voleb okrskovou volební komisi o to, aby mohl hlasovat mimo volební místnost, a to pouze v územním obvodu stálého volebního okrsku, pro který byla okrsková volební komise zřízena. V takovém případě vyšle okrsková volební komise k voliči dva své členy s přenosnou volební schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky.⁴¹

Subjekty oprávněné kandidovat ve volbách do zastupitelstev obcí (volební strany) mohou být registrované politické strany a politická hnutí (viz. rejstřík stran a hnutí, ustanovení § 9 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů), jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů (sdružení nezávislých kandidátů je volební stranou ad hoc, tj. jen pro volby, ve kterých kandiduje). Volební strana, s výjimkou nezávislého kandidáta, činí úkony ve volebních věcech prostřednictvím svého zmocněnce. Zmocněncem nebo jeho náhradníkem je fyzická osoba starší 18 let, která je takto označena na kandidátní listině; není zbavena způsobilosti k právním úkonům a není kandidát. Úkony zmocněnce je volební strana vázána, ale je oprávněna ho písemně odvolat. Volební strany předají kandidátní listinu, prohlášení kandidáta a v případě sdružení nezávislých kandidátů nebo nezávislého kandidáta i petici nejpozději 66 dnů přede dnem voleb do zastupitelstva obce (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 15. srpna 2006) do 16:00 hodin registračnímu úřadu, kterým je pro účely voleb do zastupitelstev obcí obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory; pro ostatní obce je registračním úřadem pověřený obecní úřad. Přehled registračních úřadů ve svém územním obvodu zveřejní pověřený obecní úřad na své úřední desce nejpozději 85 dnů přede dnem voleb (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 27. července 2006).

⁴¹ Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 178/2001, s. 11002.

„Ke kandidátní listině musí být přiloženo vlastnoručně podepsané prohlášení kandidáta, že souhlasí se svou kandidaturou, že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky pominou ke dni voleb do zastupitelstva obce a že nedal souhlas k tomu, aby byl uveden na jiné kandidátní listině pro volby do téhož zastupitelstva obce. Na prohlášení kandidát uvede místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, a datum narození.“⁴²

Tvoří-li volební stranu nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů, je třeba připojit ke kandidátní listině petici podepsanou voliči podporujícími kandidaturu této volební strany. V záhlaví petice a na každé její další straně musí být uveden název volební strany, název zastupitelstva obce, do kterého volební strana kandiduje, a rok konání voleb. Vedle podpisu voliče musí být uvedeno jeho jméno, příjmení, datum narození a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, jinak tento hlas pro podporu volební strany nelze započítat. Potřebný počet podpisů voličů je stanoven v příloze k zákonu, a to ve vztahu k počtu obyvatel obce k 1. lednu toho roku, v němž se konají volby, a je uveřejněn nejpozději 85 dnů přede dnem voleb (ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo 27. července 2006) na úřední desce registračního úřadu.⁴³

Počet kandidátů na kandidátní listině je limitován počtem členů volených do příslušného zastupitelstva obce. Pouze v případě, má-li se v obci volit 7 a méně členů zastupitelstva, může volební strana na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů.⁴⁴ Například v obcích, kde se má volit 7 členů zastupitelstva, může být uvedeno až 9 kandidátů, má-li se volit 6 členů až 8 kandidátů a má-li se volit 5 členů až 6 kandidátů.

Počet členů zastupitelstva obce na každé volební období stanoví zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev obcí a oznámí to na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení.⁴⁵ Prezentace kandidujících subjektů ve volební kampani je ponechána na jejich vůli. Starosta může vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to nejméně 10 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev obcí. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících volebních stran. Ve dny voleb není dovolena volební agitace a propagace

⁴² Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 22 odst. 3. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 178/2001, s. 11009.

⁴³ Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 178/2001, s. 11002.

⁴⁴ Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 178/2001, s. 11002.

⁴⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o obcích (obecní zřízení) a o změně některých zákonů. § 68 odst. 2. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000. s. 1737.

pro volební strany v objektu, ve kterém je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.⁴⁶

Po ukončení hlasování se nepoužité hlasovací lístky a nepoužité obálky zapečetí s výjimkou nepoužitých hlasovacích lístků určených ke sčítání hlasů. Po otevření volební schránky jsou hlasovací lístky vyjmuty, spočteny úřední obálky, které se porovnají se záznamy ve výpisu ze seznamu. Neúřední obálky jsou vyloučeny stejně jako hlasovací lístky, které byly nalezeny ve volební schránce. Z úředních obálek jsou vyjmuty hlasovací lístky a sečteny hlasy pro jednotlivé strany a pro jednotlivé kandidáty. Hlasovací lístek musí být posouzen a jeho platnost potvrzena okrskovou volební komisí a poté jsou započteny platné hlasy. O průběhu voleb je ve dvojím stejnopise vyhotoven zápis o průběhu a výsledku hlasování, který členové okrskové volební komise stvrdí podpisem. Jeden stejnopis zápisu o průběhu a výsledku hlasování je neprodleně předán Českému statistickému úřadu. Při bezchybném zápisu je vydáno o tomto osvědčení a výsledek je předán k dalšímu zpracování. Druhý stejnopis zápisu o průběhu a výsledku hlasování spolu s odevzdanými hlasovacími lístky a úředními obálkami, výpisu ze seznamů, dokladu o převzetí výsledku hlasování do dalšího zpracování a případný zápis o kontrole provedené pověřeným obecním úřadem nebo krajským úřadem je zapečetěn a předán spolu s ostatní dokumentací do úschovy obecnímu úřadu.⁴⁷

Pro volby, které se konaly ve dnech 20. a 21. října 2006, vyhlásila a uveřejnila Státní volební komise celkové výsledky voleb do zastupitelstev obcí v Hospodářských novinách dne 24. října 2006. Následujícího dne, tj. 25. října 2006, počala běžet lhůta pro podání návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta, který je třeba podat u příslušného krajského soudu nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.⁴⁸ (Ve vztahu k volbám v roce 2006 to bylo do 3. listopadu 2006. Pro volby do zastupitelstva města Příbram v roce 2006 nebyla tato možnost uplatněna).

3.2 Průběh a výsledky voleb

Ve volbách do obecního zastupitelstva je voličům dána větší míra skutečného uplatnění jejich vlivu na personální obsazení než je tomu při volbě do zastupitelského

⁴⁶ *Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 178/2001, s. 11002.*

⁴⁷ *Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 178/2001, s. 11002.*

⁴⁸ *Volby do zastupitelstev obcí.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 26. 10. 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2006/obcelhuta.html>>.

sboru kraje či poslanecké sněmovny, kde tato možnost ustupuje do pozadí. Voliči vycházejí především ze znalosti místních poměrů, umístění kandidátů na kandidátních listinách nemá při udělování přednostních hlasů příliš velký význam.

Z komunálních voleb 2002 vzešlo sedm subjektů, které obsadily pětadvacet příbramských zastupitelských postů. Kromě parlamentních (ODS, ČSSD, KDU-ČSL, US-DEU, KSČM) ještě Sdružení nezávislých kandidátů a Cesta změny. Dvě nejsilnější strany (ODS a ČSSD) spolu s Cestou změny vytvořili velkou koalici. V dalších komunálních volbách, tedy ve volbách v roce 2006, došlo k výraznému snížení počtu relevantních subjektů – ze sedmi na čtyři. Zastoupení zcela ztratila KDU-ČSL, která od 27. 11. 1991 do voleb v roce 2002 měla obsazen starostenský post. Hranici pěti procent nepřekonala ani Cesta změny a opoziční US-DEU, v roce 2006 ukrytá pod hlavičkou Unie pro Příbram.⁴⁹

K volbě od městského zastupitelstva 2006 v Příbrami bylo přihlášeno 10 subjektů, kterým bylo vylosováno číslo:

č. 1 - Unie pro sport a zdraví (USZ), č. 2 - Občanská demokratická strana (ODS), č. 3 - Unie pro Příbram (UpP), č. 4 - Nestraníci, č. 5 - Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová (KDU-ČSL), č. 6 - Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), č. 7 - Změna pro Příbram (ZpP), č. 8 - Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), č. 9 - SNK Evropští demokraté (SNK-ED), č. 10 - Strana zelených (SZ).

V předvolebním boji řada kandidujících stran pořádala mítinky a besedy a své volební programy distribuovala do poštovních schránek, ovšem v zásadě se programy všech kandidujících subjektů nelišily, proto byla vybrána hlavní témata.

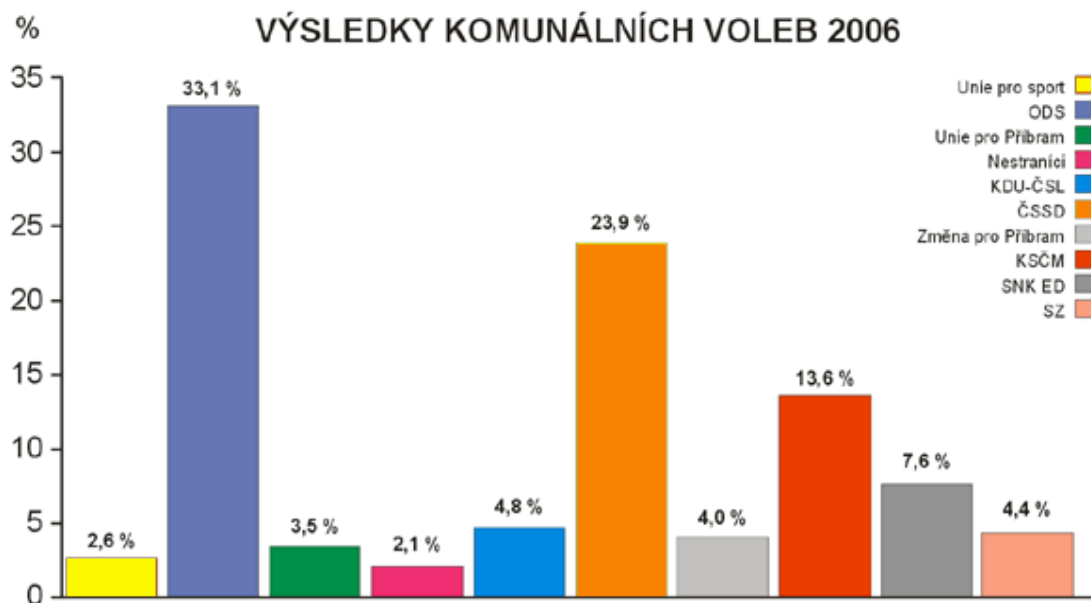
Priority programů obsahovaly tyto oblasti – oblast životního prostředí (čistá Litavka, řešení rekonstrukce infrastruktury), rozvoj města (výstavba nových bytů), zvyšování bezpečnosti ve městě, doprava (nové silnice a chodníky, parkovací místa, bezpečná doprava dětí do škol zavedením školních autobusů), zlepšení styku s veřejnou správou, kultura a sport (nová sportoviště, cyklostezky, in-line stezky), dostupná a kvalitní zdravotní péče, podpora turistického ruchu, spolkových a zájmových činností.

Pro město Příbram bylo 28 618 zapsaných voličů, kteří volili v 38 okrscích. Volební okrskové komise vydaly 11 380 obálek, z čehož vyplývá, že volební účast do

⁴⁹ BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994–2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

zastupitelstva města Příbramě byla 39,77 %.⁵⁰ Celkové výsledky voleb do obecního zastupitelstva Příbrami v roce 2006 jsou znázorněny v % v grafu č. 1.

Graf č. 1: Výsledky komunálních voleb 2006

Zdroj: *Jak jsme volili v Příbrami*. [online]. Příbram: 2009. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.fuksa.cz/graf01.htm>>.

Pro přepočítání výsledků hlasování na mandáty v komunálních volbách je používána tzv. d'Hondtova metoda, která používá řadu po sobě jdoucích přirozených čísel (1, 2, 3, 4, 5 atd.). Pro postup do skrutinia bylo pro všechny strany stanoveno kvórum⁵¹ ve výši minimálně 5 % získaných hlasů z celkového počtu hlasů vyděleného počtem volených zastupitelů a vynásobeného počtem kandidátů kandidujících za danou stranu, maximálně však počtem rovným počtu volených zastupitelů. Ve všech komunálních volbách je území obce nebo její části vždy nejméně jedním volebním obvodem, vytvořeno jich může být více. Počet mandátů v zastupitelstvu je stanoven

⁵⁰ *Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. - 21. 10. 2006*. [online]. Praha: ČSÚ, 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911>>.

⁵¹ z latinského quorum - označuje počet osob, které musí – podle předem dohodnutých pravidel, případně zákonů – být na hlasování, nebo volbách, zúčastněny, aby jejich rozhodnutí byla platná

v závislosti na počtu obyvatel obce. Příklad přepočtu d'Hondtovou metodou je uveden v příloze II.⁵²

Níže uvedená tabulka č. 2 uvádí výsledný počet získaných hlasů a počet mandátů pro jednotlivé strany. Strany jsou v tabulce seřazeny dle úspěšnosti.

Tabulka č. 2: Volební výsledky 2006 v Příbrami přepočtené na mandáty

Strana		Počet hlasů		Mandáty
číslo	název	celkem	v %	
2	ODS	86 272	33,14	11
6	ČSSD	62 290	23,93	8
8	KSČM	35 518	13,64	4
9	SNK ED	19 819	7,61	2
5	KDU-ČSL	12 566	4,83	0
10	SZ	11 637	4,47	0
7	ZpP	10 473	4,02	0
3	UpP	9 344	3,59	0
1	USZ	6 851	2,63	0
4	Nestraníci	5 560	2,14	0

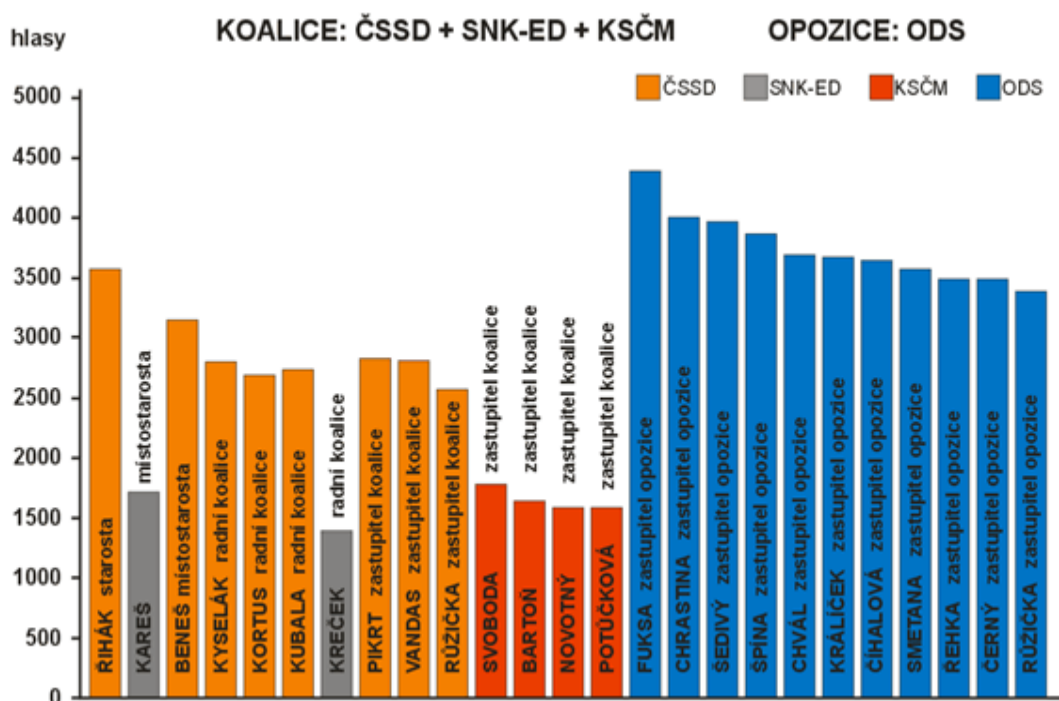
Zdroj: vlastní podle: *Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. - 21. 10. 2006*. [online]. Praha: ČSÚ, 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911>>; <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv22114?xjazyk=CZ&xid=1&xv=9&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstrana=0>>.

V celkovém počtu hlasů jsou započteny všechny obdržené hlasy pro konkrétní stranu, tzn., že při pětadvaceti členné kandidátce mohla jedna strana obdržet od jednoho voliče až dvacet pět hlasů.

Níže uvedený graf č. 2 uvádí jmenovité složení zastupitelstva města Příbramě po komunálních volbách v roce 2006 se znázorněním počtu získaných hlasů.

⁵² KUKLÍK, P., BAXA, J. *Metody pro přepočet hlasů na mandáty*. [online]. Praha: ČSÚ, aktualizováno 5. 9. 2008. [cit. 2009-02-07]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty>.

Graf č. 2: Počty hlasů jednotlivých zastupitelů

Zdroj: *Jak jsme volili v Příbrami*. [online]. Příbram: 2009. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.fuksa.cz/graf04.htm>>.

ODS v komunálních volbách v roce 2006 dosáhla historického maxima více jak 33 % platných hlasů a získala 11 mandátů proti původním 7. ČSSD posílila o dva mandáty a posílili také Evropští demokraté. O jeden mandát oslabila KSČM. Do zastupitelstva se nedostali ani zelení ani lidovci.

I přes úspěch ODS ve volbách byly v radě města po komunálních volbách v roce 2006 zastoupeny ČSSD (starosta, místostarosta a tři členové rady) a SNK ED (místostarosta a jeden člen rady). Jelikož těmto dvěma subjektům scházely v zastupitelstvu k většině tři hlasy, byla hledána podpora u Komunistické strany Čech a Moravy.

3.3 Shrnutí

Byť tedy získala nejvíce mandátů ODS, byla nucena přejít do opozice, neboť ostatní strany se proti ní postavily, byť bez koaličních smluv.

V roce 2008 došlo k vnitřním neshodám, odlišným názorům na řadu podstatných věcí, a tento nesoulad vyvrcholil vystoupením SNK-ED z této vládnoucí koalice, což mělo za následek změnu ve vedení města Příbram. 1. místostarosta, člen SNK ED, byl ze své funkce zastupitelstvem města odvolán a 2. místostarosta, člen ČSSD, byl zvolen do zastupitelstva Středočeského kraje, kde je i současně radním a na svou funkci ve

vedení města Příbram rezignoval. ČSSD, která má obsazen starostenský post, dospěla k dohodě s Občanskou demokratickou stranou. Z této spolupráce vzešlo nové vedení města, kde v současné době je rozložení v městské radě ČSSD (starosta a tři radní) a ODS (oba místostarostové a jeden radní).

Bývalý starosta Ing. Ivan Fuksa k situaci na radnici sdělil:

„Současná situace je jen logickým vyústěním dlouhotrvajících neshod menšinové koalice. Za klíčovou považuji skutečnost, že starosta Josef Řihák odebral 1. místostarostovi Petrovi Karešovi kompetence v odboru investic. Petr Kareš mimo jiné prosazoval záležitosti, které jsou v souladu s programem ODS, jako je dokončení privatizace bytů nebo transformace technických služeb na akciovou společnost. ODS je připravena jednat o jakékoliv koalici, která se nebude opírat o hlasy zastupitelů za KSČM. Vzhledem k výsledkům voleb, které ODS jednoznačně vyhrála, by případně vyjednávala o získání pozice starosty a nadpoloviční většiny v radě města. Muselo by dojít k jasné formulaci jednotlivých závazků v koaliční smlouvě. Od voleb v roce 2006 se zastupitelé za ODS chovali jako konstruktivní opozice, podpořili například všechny městské rozpočty. V současnosti je ale zřejmé, že dochází ke kumulaci neřešených problémů, například v oblasti potřebných investičních projektů, o kterých se pouze hovoří, ale nerealizují se.“⁵³

⁵³ FUKSA, I. Bývalý starosta k situaci na radnici. *Periskop - soukromé noviny Příbramska*, říjen 2008, 40. týden, roč. 19, č. 37, s. 5.

4 Volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje 2004 a 2008

„Kraje jako články veřejné správy byly zřízeny na základě ústavního zákona 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Konkrétní podobu, v jaké působí od 1. ledna 2001, jim vtiskl zákon 129/2000 Sb., o krajském zřízení.“⁵⁴

Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2004 se konaly ve dvou dnech a to dne 6. listopadu v době od 14:00 hodin do 22:00 hodin a v sobotu 7. listopadu v době od 08:00 hodin do 14:00 hodin.

Tyto volby byly vyhlášeny prezidentem republiky rozhodnutím č. 449/2004 Sb. ze dne 19. července 2004, uveřejněno ve Sbírce zákonů dne 30. 7. 2004.⁵⁵

Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 se konaly rovněž ve dvou dnech a to dne 17. října od 14:00 hodin do 22:00 hodin a v sobotu 18. října v době od 08:00 hodin do 14:00 hodin.

V roce 2008 vyhlásil prezident republiky volby na 17. a 18. října 2008 svým rozhodnutím č. 262/2008 Sb., které bylo publikováno ve Sbírce zákonů v částce 84, která byla rozeslána dne 16. července 2008.⁵⁶

4.1 Volba do zastupitelstva kraje

„Dne 12. listopadu 2000 se konaly první volby do krajských zastupitelstev. Tímto okamžikem nabyly účinnosti zákona o obcích (č. 128/2000) a o krajích (č. 129/2000) a byla v zásadě završena konstituce dvouúrovňové územní samosprávy. V souvislosti s tím došlo také k prvnímu přesunu některých kompetencí původně spadajících pod státní správu (zejména pod ústřední orgány a okresní úřady) na nově vzniklé samosprávné orgány. Právním a politickým ustavením krajů a jejich orgánů skončila tzv. první fáze reformy veřejné správy (1. 1. 2001). Vznik krajů jistě přispěl k posílení demokratičnosti veřejné správy v České republice, posílení prvků územní samosprávy i zlepšení nejkřiklavějších problémů výkonu veřejné správy na krajské úrovni.“⁵⁷

⁵⁴ *Samospráva kraje*. [online]. Praha: Středočeský kraj, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/samosprava/samosprava-kraje.htm>>.

⁵⁵ *Rozhodnutí prezidenta republiky*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2004. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2004/kraje1105_volby_info.html>.

⁵⁶ *Informace o způsobu hlasování*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx>>.

⁵⁷ VALEŠ, L. a kol. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. s. 86.

Volby do zastupitelstev krajů upravuje zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a prováděcí vyhláška č. 152/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).⁵⁸

Podle čl. 102 odst. 2 Ústavy ČR a ustanovení § 1 odst. 2, zákona o volbách do zastupitelstev krajů, v platném znění, je funkční období zastupitelstev krajů čtyřleté a volby do zastupitelstev krajů se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končící dnem jeho uplynutí. Volby do zastupitelstev krajů vyhlašuje prezident republiky, a to nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení těchto voleb se uveřejňuje ve Sbírce zákonů.⁵⁹

Průběh hlasování je totožný s průběhem hlasování do zastupitelstev obcí (viz. uvedeno v kapitole 3.1).

Členem zastupitelstva kraje může být zvolen každý volič (tj. státní občan České republiky, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, která náleží do územního obvodu kraje), u kterého není překážka ve výkonu volebního práva, tj. zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům. Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstev krajů mohou podávat registrované politické strany a politická hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice a to nejpozději 66 dnů přede dnem voleb do zastupitelstva kraje krajskému úřadu (vzor listiny příloha III). Krajský úřad potvrdí podání kandidátní listiny zmocněnci politické strany, politického hnutí nebo koalice. Kandidátní listinou podanou koalicí je ta, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název. Každý kandidující subjekt může podat pro volby do téhož zastupitelstva kraje pouze jednu kandidátní listinu; v případě, že politická strana a politické hnutí podávají samostatně kandidátní listiny, nemohou již být součástí koalice. Každá politická strana a politické hnutí může být členem pouze jedné koalice. Politická strana, politické hnutí

⁵⁸ *Volby do zastupitelstev obcí*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 16. 1. 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/predpisy.html>>.

⁵⁹ *Volby do zastupitelstev krajů*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

a koalice může uvést na kandidátní listině nejvýše o pět kandidátů více, oproti počtu členů volených do příslušného zastupitelstva kraje.⁶⁰

Počet členů volených do příslušného zastupitelstva kraje vychází z právní úpravy zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů; podle ustanovení § 31 tohoto zákona se volí následující počet členů zastupitelstva kraje, a to, s počtem obyvatel do 600 tis. 45, s počtem obyvatel v rozpětí nad 600 tis. do 900 tis. 55 a s počtem obyvatel nad 900 tis. 65. Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva kraje podle shora uvedených rozpětí je počet obyvatel kraje k 1. lednu roku, v němž se konají volby do zastupitelstev krajů.⁶¹ Do zastupitelstva Středočeského kraje bylo voleno 65 kandidátů.

Ve volebních věcech je rovněž využíván zmocněnec. Zmocněncem ani jeho náhradníkem nemůže být nikdo z kandidátů. Kandidující subjekt do příslušného zastupitelstva kraje (politická strana, politické hnutí a koalice) je úkony svého zmocněnce ve věcech volebních vázána. Svého zmocněnce může tento kandidující subjekt písemnou formou odvolat a odvolání musí být doručeno krajskému úřadu, u něhož byla podána kandidátní listina pro volby do příslušného zastupitelstva kraje.

Kandidátní listiny přezkoumá krajský úřad ve lhůtě od 66 do 60 dnů přede dnem voleb. V případě, že kandidátní listina neobsahuje předepsané náležitosti, vyzve krajský úřad písemně prostřednictvím zmocněnce kandidující subjekt k odstranění závad. Následně krajský úřad rozhodne o registraci kandidátní listiny, případně o odmítnutí kandidátní listiny. Proti rozhodnutí o odmítnutí kandidátní listiny, škrtnutí kandidáta na kandidátní listině a proti rozhodnutí o provedení registrace volby do zastupitelstev krajů se může politická strana, politické hnutí a koalice, která podala kandidátní listinu v kraji, a u škrtnutí kandidáta i tento kandidát, domáhat ochrany u místně příslušného krajského soudu podle zvláštního právního předpisu. Před zahájením voleb má kandidát možnost se písemně vzdát své kandidatury; toto prohlášení nelze vzít zpět.⁶²

Volební místnost, prokázání totožnosti a průběh volby jsou shodné s volbou do obecního zastupitelstva.

Hlasovací lístky pro volby do zastupitelstva kraje se tisknou samostatně pro každou politickou stranu, politické hnutí nebo koalici. Na každém hlasovacím lístku je uvedeno číslo určené losem. Vzhledem k tomu, že politické strany, politická hnutí nebo

⁶⁰ Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1783.

⁶¹ Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o krajích (krajské zřízení) a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1765

⁶² Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1783.

koalice mohou kandidovat pouze v některých krajích, nemusí být číselná řada na dodaných hlasovacích lístcích úplná. Hlasovací lístky jsou opatřeny otiskem razítka krajského úřadu. Hlasovací lístky jsou voličům distribuovány nejpozději tři dny před dnem voleb. V případě, že dojde k jejich poškození nebo ztrátě anebo volič zjistí, že nemá k dispozici všechny hlasovací lístky, je možné požádat ve volební místnosti okrskovou volební komisi o vydání nové kompletní sady hlasovacích lístků. Po obdržení úřední obálky, popřípadě hlasovacích lístků, vstoupí volič do prostoru určeného k úpravě hlasovacích lístků. Pokud se volič neodebere do prostoru určeného pro úpravu hlasovacích lístků, nebude mu hlasování umožněno. V tomto prostoru vloží volič do úřední obálky jeden hlasovací lístek politické strany, politického hnutí nebo koalice, pro niž se rozhodl hlasovat. Na hlasovacím lístku může přitom zakroužkováním pořadového čísla nejvýše u čtyř kandidátů uvedených na témže hlasovacím lístku vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost. Pokud by tímto způsobem bylo označeno více kandidátů, k přednostním hlasům se nebude přihlížet a takový hlasovací lístek se počítá ve prospěch politické strany, politického hnutí nebo koalice. Jiné písemné úpravy hlasovacího lístku nemají na jeho posuzování vliv. Po opuštění prostoru určeného pro úpravu hlasovacích lístků vloží volič úřední obálku s hlasovacím lístkem před okrskovou volební komisi do volební schránky. Ve prospěch kandidujících subjektů se počítají i takové hlasovací lístky, na nichž jsou jména kandidátů škrtnuta, změněna nebo dopsána. K takovým úpravám se nepřihlíží. Neplatné jsou hlasovací lístky, které nejsou na předepsaném tiskopise, které jsou přetržené a které nejsou vloženy do úřední obálky. Poškození nebo přeložení hlasovacího lístku nemá vliv na jeho platnost, jsou-li z něj patrné potřebné údaje. Hlas voliče je neplatný, je-li v úřední obálce vloženo několik hlasovacích lístků.⁶³

V obci, kde žije podle posledního sčítání lidu více jak 10 % obyvatel hlásících se k jiné národnosti než české, byla poskytnuta starostovi obce informace o způsobu hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů na území České republiky konaných ve dnech 17. a 18. října 2008 i v jazyce těchto národnostních menšin k vyvěšení na úřední desce a ve volební místnosti.⁶⁴

Konají-li se volby do zastupitelstev krajů společně v tytéž dny s volbami do Poslanecké sněmovny nebo do Senátu Parlamentu České republiky anebo s volbami do zastupitelstev v obcích, plní podle ustanovení § 64 zákona o volbách

⁶³ *Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 38/2000, s. 1783.*

⁶⁴ *Informace pro příslušníky národnostních menšin.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx>>.

do zastupitelstev krajů okrskové volební komise zřízené podle tohoto zákona i úkoly okrskových volebních komisí pro tyto další volby⁶⁵ (tak tomu bylo i při konání společných voleb do Senátu Parlamentu České republiky a do zastupitelstev krajů v roce 2008).

Na pořádek ve volební místnosti, zajištění hlasování a jeho průběh či sčítání hlasů, dbá okrsková volební komise. Člen okrskové volební komise může být občan České republiky, který v den složení slibu dosáhl věku 18 let, není kandidátem a u něhož nenastala překážka ve výkonu volebního práva. Za člena okrskové volební komise může každá politická strana, politické hnutí a koalice, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva kraje, delegovat nejpozději 30 dnů před dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva kraje volí. S postavením a plněním úkolů okrskových volebních komisí při společném konání voleb do zastupitelstev krajů a do Senátu Parlamentu České republiky souvisí i odměňování jejich členů. Člen okrskové volební komise má podle ustanovení § 55 zákona o volbách do zastupitelstev krajů nárok na zvláštní odměnu za výkon funkce (zapisovatel okrskové volební komise podle ustanovení § 17 odst. 6 zákona o volbách do zastupitelstev krajů je členem okrskové volební komise).⁶⁶

Výši zvláštní odměny za výkon funkce člena okrskové volební komise upravuje vyhláška Ministerstva vnitra č. 152/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (vyhláška č. 368/2008 Sb.). Členovi okrskové volební komise přísluší za výkon funkce zvláštní odměna ve výši 1 300 Kč, zapisovateli okrskové volební komise ve výši 1 500 Kč a předsedovi okrskové volební komise ve výši 1 600 Kč. Konají-li se volby do zastupitelstev krajů v tytéž dny s volbami do Senátu Parlamentu České republiky, odměna za výkon funkce předsedy a člena okrskové volební komise se zvyšuje u těch komisí, kde se zároveň volí do Senátu Parlamentu České republiky o 400 Kč; v případě konání dalšího kola voleb do Senátu Parlamentu České republiky se odměna za výkon funkce předsedy a člena okrskové volební komise zvyšuje o dalších 200 Kč.⁶⁷

⁶⁵ Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1783.

⁶⁶ Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1783.

⁶⁷ *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 152/2000 Sb. ze dne 9. 6. 2000 o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky*. Částka 48/2000, s. 2226.

„Nároky člena okrskové volební komise na pracovní volno s náhradou mzdy od zaměstnavatele spojenou s výkonem funkce upravují zvláštní právní předpisy.“⁶⁸ S účinností nového zákoníku práce od 1. ledna 2007 zaměstnanci při výkonu funkce člena okrskové volební komise nadále nenáleží náhrada mzdy, ale pouze pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, ledaže by se zaměstnavatel se zaměstnancem dohodli ve smyslu ustanovení § 200 věty druhé zákoníku práce jinak.⁶⁹

4.2 Výsledky voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2004 a v roce 2008

Krajský úřad Středočeského kraje jako orgán příslušný pro registraci kandidátních listin přijal v roce 2004 v zákonem stanovené lhůtě 15 kandidátních listin (seřazeno dle vylosovaného pořadí):

č. 1 – Koalice pro Středočeský kraj (koalici tvoří: Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová, Unie svobody-Demokratická unie), č. 2 – SNK sdružení nezávislých a Evropští demokraté (koalici tvoří: SNK sdružení nezávislých, Evropští demokraté), č. 15 – Republikáni Miroslava Sládka, č. 19 – NEZÁVISLÍ, č. 22 – Strana zelených a strana pro otevřenou společnost (koalici tvoří: Strana zelených, Strana pro otevřenou společnost), č. 26 – Občanská demokratická strana, č. 30 – SVOBODNÍ, č. 33 – Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska), č. 34 – Pravý Blok – strana za ODVOLATELNOST politiků, REFERENDA a PŘÍMOU demokracii WWW.CIBULKA.NET, č. 36 – Česká strana sociálně demokratická, č. 42 – Strana za životní jistoty, č. 43 – Strana venkova-spojené občanské síly, č. 49 – Koalice Dělnické a Národní strany (koalici tvoří: „Národní strana“, Dělnická strana), č. 52 – Národní sjednocení, č. 54 – Komunistická strana Čech a Moravy.⁷⁰

V roce 2008 bylo přijato v zákonné lhůtě 14 kandidátních listin. Po zákonné lhůtě byla podána kandidátní listina Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa. Kandidátní listiny jsou seřazeny dle vylosovaného čísla:

č. 1 – Komunistická strana Čech a Moravy, č. 5 – STŘEDOČEŠI (koalici tvoří: Klub angažovaných nestraníků, Unie svobody-Demokratická unie, Strana pro otevřenou společnost), č. 9 – „Nezávislí starostové pro kraj“, č. 18 – Strana zelených, č. 27 –

⁶⁸ Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 38/2000, s. 1783.

⁶⁹ Zákon č. 262/2006 Sb. ze dne 21. 4. 2006 zákoník práce. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 84/2006, s. 3146.

⁷⁰ *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. - 6.11.2004*. [online]. Praha: ČSÚ, 2004. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz82?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>>.

Národní strana, č. 28 – Nejen hasiči a živnostníci pro kraj (koalici tvoří: Strana drobných živnostníků a podnikatelů, Hnutí na podporu dobrovolných hasičů a dalších dobrovolníků), č. 32 – Strana zdravého rozumu, č. 35 – Koalice pro středočeský kraj (koalici tvoří: Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová, SNK Evropští demokraté), č. 37 – SDŽ-Strana důstojného života, č. 42 – Volte Pravý Blok – stranu za snadnou a rychlou ODVOLATELNOST politiků a státních úředníků přímo občany, za NÍZKÉ daně, VYROVNANÝ rozpočet, MINIMALIZACI byrokracie, SPRAVEDLIVOU a NEZKORUMPOVANOU policii a justici, REFERENDA a PŘÍMOU demokracii WWW.CIBULKA.NET, kandidující s nejlepším protikriminálním programem PŘÍMÉ demokracie VY NEVĚŘÍTE POLITIKŮM A JEJICH NOVINÁŘŮM? NO KONEČNĚ! VĚŘME SAMI SOBĚ!!! – ale i s mnoha dalšími DŮVODY, proč bychom měli jít tentokrát VŠICHNI k volbám, ale – pokud nechceme být ZNOVU obelháni, podvedeni a okradeni – NEVOLIT žádnou parlamentní stranu vládoucí (post) komunistické kriminální fízlokracie!!! – jenž žádá o volební podporu všechny české občany a daňové poplatníky, kteří chtějí změnit dnešní kriminální poměry, jejichž jsme všichni obětí, v jejich pravý opak! V BOJI MEZI DOBREM A ZLEM, PRAVDOU A LŽÍ, NELZE BÝT NEUTRÁLNÍ A PŘESTO ZŮSTAT SLUŠNÝ!!! Proto děkujeme za Vaši podporu!!!, č. 47 – Občanská demokratická strana, č. 48 – Česká strana sociálně demokratická, č. 53 – Dělnická strana – za zrušení poplatků ve zdravotnictví (koalici tvoří: Dělnická strana, Demokratická strana sociální spravedlnosti), č. 54 – Konzervativní koalice (koalici tvořily: Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu, Konzervativní strana, Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska), Právo a Spravedlnost).⁷¹

V roce 2004 bylo do zastupitelstva Středočeského kraje voleno 65 členů. Zapsaných voličů bylo 925 330, kteří volili v 2 047 okrscích. Volební okrskové komise vydaly 284 351 obálek, z čehož vyplývá, že volební účast do zastupitelstva Středočeského kraje byla 30,73 %. Odevzdaných obálek bylo 283 805 a platných hlasů bylo 277 453.⁷²

Níže uvedená tabulka č. 3 udává celkový počet hlasů pro jednotlivé kandidující subjekty ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2004 s uvedením počtu hlasů, které tyto subjekty získaly v okrese Příbram. Strany jsou seřazeny dle

⁷¹ *Volby do zastupitelstev krajů*. [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz82?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>>.

⁷² *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004*. [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>.

přiděleného čísla ve volbách. Tabulka č. 4 znázorňuje strany, které ve volbách v roce 2004 obdržely mandáty (s uvedením počtu mandátů mužů a žen). Strany jsou seřazeny dle celkového počtu získaných mandátů.

Tabulka č. 3: Celkový počet získaných hlasů ve Středočeském kraji a okrese Příbram ve volbách v roce 2004

Strana		Platné hlasy			
číslo	název	Stř. kraj		okres Příbram	
		celkem	v %	celkem	v %
1	Koalice pro Středočeský kraj	18 380	6,62	3 424	12,44
2	SNK sdružení nezávislých a Evropští demokraté	14 056	5,06	841	3,05
15	Republikáni Miroslava Sládka	1 133	0,40	104	0,37
19	NEZÁVISLÍ	7 928	2,85	694	2,52
22	Strana zelených a str. pro otevřenou společnost	5 692	2,05	595	2,16
26	Občanská demokratická strana	123 897	44,65	10 268	37,32
30	SVOBODNÍ	544	0,19	43	0,15
33	Koruna Česká (monarch. Str. Čech, Moravy a Slezska)	403	0,14	42	0,15
34	Pravý Blok	933	0,33	120	0,43
36	Česká str. soc. demokratická	46 358	16,70	5 051	18,35
42	Strana za životní jistoty	2 386	0,85	312	1,13
43	Str. venkova – spojené občanské síly	2 403	0,86	282	1,02
49	Koalice Dělnické a Národní strany	313	0,11	25	0,09
52	Národní sjednocení	249	0,08	16	0,05
54	Komunistická strana Čech a Moravy	52 779	19,02	5 695	20,70

Zdroj: vlastní podle: *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>; <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1&xnumnuts=2111>>.

Tabulka č. 4: Počet získaných mandátů a počet mandátů přidělených mužům a ženám

Strana		Počet mandátů			
číslo	název	celkem	v %	z toho	
				muži	ženy
26	ODS	32	49,23	27	5
54	KSČM	14	21,54	11	3
36	ČSSD	12	18,46	11	1
1	Koalice pro Stř. kraj	4	6,15	3	1
2	SNK – ED	3	4,62	3	0
Celkem		65	100	55	10

Zdroj: vlastní podle *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>; <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1&xstrana=0&xv=2&xt=1>>.

V roce 2008 bylo do zastupitelstva Středočeského kraje voleno 65 členů. Zapsaných voličů bylo 967 991, kteří volili v 2 049 okrscích. Volební okrskové komise vydaly 407 892 obálek, z čehož vyplývá, že volební účast do zastupitelstva Středočeského kraje byla 42,14 %. Odevzdaných obálek bylo 406 671 a platných hlasů bylo 396 873.⁷³

V tabulce č. 5 jsou strany seřazeny dle přiděleného čísla s uvedením celkového počtu získaných hlasů ve Středočeském kraji a v okrese Příbram po volbách v roce 2008. Tabulka č. 6 znázorňuje strany seřazené dle počtu získaných mandátů s uvedením počtu mandátů, které získaly muži a ženy jednotlivých stran ve volbách v roce 2008.

⁷³ *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008.* [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>>.

Tabulka č. 5: Celkový počet získaných hlasů ve Středočeském kraji a v okrese Příbram v roce 2008

Strana		Platné hlasy			
číslo	název	Stř. kraj		okres Příbram	
		celkem	v %	celkem	v %
1	KSČM	54 994	13,75	6 101	16,67
5	Středočeši	6 511	1,64	719	1,96
9	„Nezávislý starostové pro kraj“	22 767	5,73	1 710	4,67
18	Strana zelených	11 926	3,00	1 217	3,32
27	Národní strana	1 628	0,41	92	0,25
28	Nejen hasiči a živn. Pro kraj	2 444	0,61	185	0,50
32	Strana zdravého rozumu	3 264	0,82	712	1,94
35	Koalice pro Stř. kraj	13 671	3,44	2 131	5,82
37	SDŽ – Strana důstojného života	1 726	0,43	199	0,54
42	Volte Pravý Blok – www.cibulka.net	3 530	0,88	258	0,70
47	ODS	130 242	32,81	9 670	26,42
48	ČSSD	139 564	35,16	13 150	35,93
53	Dělnická str. – za zrušení poplatků ve zdravotnictví	4 070	1,02	365	0,99
54	Konzervativní koalice	936	0,23	81	0,22

Zdroj: vlastní podle: *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008.* [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <http://volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>; <http://volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1&xnumnuts=2111>.

Tabulka č. 6: Počet získaných mandátů a počet mandátů přidělených mužům a ženám

Strana		Počet mandátů			
číslo	název	celkem	v %	Z toho	
				muži	ženy
48	ČSSD	26	40,00	18	8
47	ODS	25	38,46	23	2
1	KSČM	10	15,38	7	3
9	„Nezávislí starostové pro kraj“	4	6,15	3	1
Celkem		65	100	51	14

Zdroj: vlastní podle *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008.* [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <http://volby.cz/pls/kz2008/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>; <http://volby.cz/pls/kz2008/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1&xstrana=0&xv=2&xt=1>.

Z uvedených výsledků je patrné, že do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 se dostaly pouze čtyři politické subjekty. Zastoupení zcela ztratila Koalice pro Středočeský kraj a SNK-ED. „Nováčkem“ v zastupitelstvu Středočeského kraje jsou „Nezávislí starostové pro kraj“. Více než 100% nárůst mandátů ČSSD, oproti roku 2004, současně s více než 20% poklesem mandátů ODS (to i přesto, že nárůst hlasů pro ODS ve volbách, ve srovnání s rokem 2004, byl cca 5 %) „určilo“ jako vítěze voleb ČSSD. I přes ztrátu necelých 30 % mandátů se na třetím místě umístila KSČM. Oproti roku 2004 došlo také k 40% nárůstu získání mandátů ženami, na kterém mají „lví“ podíl ženy z kandidátní listiny ČSSD. Oproti roku 2004 má každá strana, která ve volbách uspěla, ve svém středu minimálně jednu ženu. Do výsledků voleb se vždy promítá i volební účast. Celková volební účast se navýšila o více než 11 %, což lze jistě přičíst nespokojenosti voličů s celkovou situací v republice, světové ekonomické krizi a tím větší reakcí na sociálně laděné body volebních programů. Přestože volební účast přesáhla 42 %, nelze o ní hovořit jako o účasti dostatečné. Zvolení zástupci budou totiž svým rozhodováním ovlivňovat nejen „aktivní“ voliče, ale všechny občany kraje. Nezájmem občanů o věci veřejné i samotná „služba veřejnosti“ a hodnocení kvality zvolených zastupitelů ustupuje do pozadí. Středočeský kraj v příštích čtyřech letech povede ČSSD s podporou KSČM. Hejtmanem Středočeského kraje se stal MUDr. David Rath.

Pro přidělování mandátů se v krajských volbách používá **d'Hondtova metoda**. Modifikovaným první dělitelem řady dělitelů (začíná číslem **1,42 ... $\sqrt{2}$**) a pokračuje řadou přirozených čísel **2, 3, 4, 5 atd.** **Kvórum** pro postup strany do skrutinia je v těchto volbách zisk alespoň **5 %** z celkového počtu hlasů odevzdaných ve volebním obvodu (= území kraje). Pořadí kandidátů pro přidělování mandátů je určeno pořadím kandidátů na kandidátní listině, v případě, že kandidát obdržel alespoň **10 % přednostních hlasů** z celkového počtu hlasů, které získala strana, **je mu mandát přidělen přednostně**. Volebním obvodem je území kraje a počet rozdělovaných mandátů je určen podle počtu obyvatel kraje. Příklad přepočtu d'Hondtovou metodou je uveden v příloze II.⁷⁴

⁷⁴ KUKLÍK, P., BAXA, J. *Metody pro přepočet hlasů na mandáty*. [online]. Praha: ČSÚ, aktualizováno 5. 9. 2008. [cit. 2009-02-07]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty>.

4.3 Shrnutí

Volební kandidátky, až na pár výjimek, neobsahovaly celokrajově známé osobnosti, většinou byli kandidáti známí jen místně.

Vítězství ČSSD bylo v podstatě umožněno příhodnou společensko-politickou situací vzniklou po volbách do poslanecké sněmovny v roce 2006, resp. Po ustavení koaliční vlády Mirka Topolánka na začátku roku 2007.⁷⁵ ČSSD využila této situace a přizpůsobila tomu svou volební kampaň a celkovou politiku což vedlo k obsazení hejtmanského postu nejen ve Středočeském kraji, ale ve všech krajích České republiky.

Fungování ODS v čele koalice s KDU-ČSL a Stranou zelených nepřispělo k všeobecně přijatelné reakci voličů.

Volební účast byla vyšší než v roce 2004, proto se lze domnívat, že na razantní pokles hlasů ODS a výrazné zvýšení počtu hlasů u ČSSD měly vliv sociálně laděné body volebních programů. K průběhu předvolební kampaně a povolební stav lze částečně přirovnat k rčení: „Když ptáčka lapají, dobře mu zpívají“. Strany se snaží „naslibovat“, ale realita bývá jiná.

Z výše uvedeného lze usuzovat:

- český národ není připraven na „utahování opasků“,
- proti každé „diktatuře“ je vyslovována nevole,
- smýšlení občanů – dejte nám peníze a nechte nás být.

⁷⁵ *Analýza výsledků krajských voleb v roce 2008*. [online]. Praha: ČSSD, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <www.cssd.cz/s21238/21240-Komplexni-analyza-voleb-2008.doc>.

5 Porovnání volebních programů a jejich vliv na výsledky voleb

Prezentace kandidujících subjektů ve volbách do zastupitelstev krajů je ponechána na jejich vůli. Pouze v době počínající třetím dnem přede dnem voleb do zastupitelstva kraje a končící ukončením hlasování do zastupitelstva kraje nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních průzkumů. Pokud tak učiní fyzická osoba může takovým jednáním naplnit skutkovou podstatu přestupku, za který lze uložit pokutu až do výše 30 tis. Kč. Právnícká osoba za stejné jednání, kvalifikované jako jiný správní delikt, může být trestána sankcí – možností uložení pokuty až do výše 500 tis. Kč.⁷⁶

V rámci předvolební kampaně představili strany své volební programy. Ve vybraných městech probíhaly mítinky, stěžejní body byly prezentovány svými leadery na billboardech, představení kampaně a kandidátů probíhalo nejen v regionálním, ale i celostátním tisku, na různých besedách a dále byli voliči oslovováni různými letáky a programy distribuovanými do poštovních schránek.

5.1 Volební program – Občanská demokratická strana

Základní body volebního programu jsou:

Modernější kraj – Dobrá občanská vybavenost ve městech i obcích – dostupnější mateřské školky, dostatek míst v základních školách a kvalitnější služby! Vodovod a kanalizace i v menších obcích!

Dopravně dostupnější kraj – Více kvalitních a bezpečných silnic, dobrá dopravní obslužnost!

Bezpečnější kraj – Účinná bezpečnostní opatření v dopravě, moderní a účinná policie!

Zdravější kraj – Péče o lidské zdraví: není nic důležitějšího!

Ohleduplnější kraj – Pomoc pro ty, kteří ji potřebují!

Vzdělanější kraj – Vzdělání je nejlepší investicí do budoucnosti!

Občanská společnost – Sami to nedokážeme!

Čistší kraj – Životní prostředí – prostředí pro život!

Kulturnější kraj – Vztah k umění, tradice a připomínání historie jsou klíčové pro budoucí generace!

Přitažlivější kraj – Kraj, kde se dobře bydlí, pracuje i odpočívá!⁷⁷

⁷⁶ *Volby do zastupitelstev krajů*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.

⁷⁷ *Krajský volební magazín*. [online]. Praha: ODS, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://archiv.ods.cz/volby2008/download/magaziny/kraj/20.pdf>>.

5.2 Volební program – Česká strana sociálně demokratická

Volební program České strany sociálně demokratické pro senátní a krajské volby byl nazván jako program Naděje – Svoboda, Solidarita, Spravedlnost. Principy ČSSD byly – stát na straně lidí; společnost solidarity a motivace; úcta k práci, nulová tolerance k nepoctivosti a férový vztah občana a státu.

Šance dětem

1. Vzdělanostní společnost – celoživotní vzdělávání; dostupnost všech forem vzdělání; rok bezplatné předškolní přípravy; rozvoj talentů, pomoc slabším; výchova k morálce, tvořivosti a jazykovým znalostem; kvalitní vysokoškolské vzdělání bez školného; trvalý růst investic do školství, výzkumu a vývoje.

2. Solidární společnost – obrana a rozvoj sociálního státu.

Zajištěná rodina

Státem garantovaný důchod a vyvážená penzijní reforma; stop poplatkům u lékařů; stop privatizaci nemocnic a zdravotních pojišťoven; podpora rodin s dětmi místo škrtů; sociální služby dostupné všem potřebným, bytová politika; motivace a pomoc při získávání práce.

3. Společnost motivace – hospodářská politika v dohodě se sociálními partnery.

Stáří s jistotou

Vstřícnost veřejných služeb, úřady bez korupce; odpovědnost k životnímu prostředí; více čisté energie z vlastních zdrojů; nebudeme plošně zvyšovat daně; stop zdanění pojistného; progresivní daň je spravedlivá a lépe motivuje.

4. Regionální klíč ke změně – každý získaný hlas přiblíží konec vlády Mirka Topolánka; kraj je středem politiky; program obnovy venkova prioritou; spokojenost pacienta v neziskovém zdravotnictví; zelenou využití evropských peněz; rychlý rozvoj dopravy, tepny regionů; šance pro kulturu, sport a turistiku.⁷⁸

Programové cíle ČSSD pro Středočeský kraj

Zdravotnictví bez poplatků; 500 milionů ročně pro venkov navíc; Dětem i studentům dopravu za vzděláním zdarma; Opravené a bezpečné silnice; Lepší život pro seniory.⁷⁹

5.3 Rozhovory s leadery ODS a ČSSD za Příbram do krajského zastupitelstva

V rámci výzkumu byly provedeny rozhovory s leadery dvou nejúspěšnějších stran ve volbách do Krajského zastupitelstva Středočeského kraje za město Příbram.

⁷⁸ *Volební program ČSSD*. [online]. Praha: ČSSD, [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.cssd.cz/program-nadeje/volebni-program-cssd/katalog.html>>.

⁷⁹ *Program KVV středočeský*. [online]. Praha: ČSSD, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby08.cz/program.html>>.

Za vítěznou stranu, Českou stranu sociálně demokratickou, kandidoval s pořadovým číslem 6 místostarosta Příbrami pan MVDr. Václav Beneš. Za stranu, která se umístila na druhém místě, Občanskou demokratickou stranu, kandidoval s pořadovým číslem 23 starosta Sokola pan Svatopluk Chrastina. Oba kandidáti obdrželi mandát a jsou tedy členy zastupitelstva Středočeského kraje. Každému byly samostatně položeny následující otázky:

1. Co se podařilo z pohledu výsledku voleb, v čem vidí přednost programu své strany.
2. Co se nepodařilo z pohledu výsledku voleb, v čem vidí rezervu programu své strany.

Na otázku č. 1 Svatopluk Chrastina odpověděl:

„Podařilo se po dlouhé době prosadit do zastupitelstva Středočeského kraje kandidáta z města Příbram. V minulém období to byli zástupci Sedlčan. To, že okresní město nemělo zástupce v kraji bylo způsobeno vnitrostranickým problémem v Příbrami. Existují zde totiž dvě sdružení ODS .

- z mého pohledu jsem rád, že mohu pracovat ve sportovní komisi. Dlouhodobě se totiž zajímám o problematiku financování sportu.

- program strany, vztahený k problematice kraje a krajských voleb vidím takto : krajské volby jsme prohráli. Příčin bylo mnoho. Ale ne to, že by ODS kraj špatně vedla. To přiznává i ČSSD. Jak se projevuje již nyní, nové vedení je nekompetentní, tak říkajíc plácá se v tom jak nudle v bandě. V čem je problém? Problém je v tom, že musí plnit populistické sliby, které dala před volbami. Projevuje se to přesunem finančních prostředků do zdravotnictví a jiných nově preferovaných oblastí na úkor údržby a budování silnic, na úkor sportu (o 50 % méně) a na oslabení financování mnoha dalších oblastí. Vzniká nerovnováha ve financování. Myslím si, že jsme k těmto problémům přistupovali (ODS) mnohem zodpovědněji. Každý rok vznikaly finanční přebytky, které poté posilovaly potřebné kapitoly rozpočtu. Náš program byl realistický a nebyl založen na průzkumech veřejného mínění a předvolebních, někdy nesplnitelných slibech“.

Na otázku č. 2 Svatopluk Chrastina odpověděl:

„Nepodařilo se nám vyhrát krajské volby. Prohru zásadním způsobem ovlivnila politika vlády a prosazování plánovaných reforem. Na pravici politického spektra jsme neměli spojence. Naopak příklon ČSSD ke komunistům jim zajistil pohodlné vítězství.

*- naše rezerva je především v mediální oblasti. Neumíme přesvědčit lidi o dobrých záměrech, které jsou nutné i když nepopulární. Velké rezervy jsou v chování vrcholných politiků“.*⁸⁰

Na otázku č. 1 MVDr. Beneš odpověděl (záznam rozhovoru):

Jako hlavní přednost programu do zastupitelstva Středočeského kraje vidím to, že krátkodobě i dlouhodobě se vychází z potřeb všech občanů, kteří chtějí pracovat. Program není zaměřen jen na horních 10 000, ale na 10 000 000 občanů. Podařilo se to, že byly zrušeny poplatky jak v nemocnicích, tak lékárnách. Byla posílena obnova venkova, kde je vyhrazena částka 500 000 000 Kč pro obce do 5 000 obyvatel. Přibudou zdarma školní autobusy pro lepší spojení studentů do škol, protože student z venkova je znevýhodněn oproti studentovi z velkoměsta. V programu se podařilo vytipovat nejpalčivější problémy občanů Středočeského kraje. Již před volbami se hovořilo o zřízení veřejné středočeské vysoké školy, a i když toto program přímo neobsahoval, určité pozitivní reakce byly vyvolány. Osobně považuji zřízení vysoké školy za pozitivní a pokud by se tento plán nepodařilo zrealizovat, považoval bych to za mínus. Získané zkušenosti z voleb do zastupitelstva kraje se jistě využijí i v parlamentních volbách.

Na otázku č. 2 MVDr. Václav Beneš odpověděl:

Tak tady je toho málo. Podařilo se nám prosadit hlavní cíle a není nic zásadního, co by se nepovedlo. To jak byl program dobře nastaven a neobsahoval podstatnější nedostatky (jak celostátní problémy, tak i krajské), se projevilo ve výsledcích voleb. Osobně se domnívám, že mohl být kladen větší důraz na obnovu komunikací a rozvoj kultury. Někteří vyčítají podstatné snížení dotací např. do sportu. Ovšem zásadně jsem proti výrazným dotacím do profesionálního sportu. Především by měly být rozvíjeny volnočasové aktivity a zájmový sport.⁸¹

Z odpovědí obou respondentů je patrné, že (ať úspěšně, či neúspěšně) preferují předvolební sliby svých stran. Svatopluk Chrastina, jako člen ODS, která je v čele vládní koalice, se domnívá, že hlavním důvodem neúspěchu ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 byla politika vlády a prosazování

⁸⁰ Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008: rozhovor se Svatoplukem Chrastinou, starostou Sokola Příbram, leaderem ODS za Příbram ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008. Příbram 2. 4. 2009.

⁸¹ Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008: rozhovor s MVDr. Václavem Benešem, bývalým místostarostou Příbramě, současným radním Středočeského kraje, leaderem ČSSD za Příbram ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008. Praha 8. 4. 2009.

plánovaných reforem. Nepříznivý vliv na výsledky voleb mohla mít také prezentace ODS a jejich vrcholných představitelů v médiích. Jako úspěch ve volbách považuje získání mandátu pro zástupce okresního města Příbram, dále však již, byť i dílčí, úspěchy volebního programu, který vnímá jako realistický, nehodnotí a zaměřuje se na kroky současného vedení kraje.

MVDr. Václav Beneš je s výsledky voleb i předvolební kampaní spokojen. Hlavní předností úspěchu ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 vidí v zaměření volebního programu na nejpálčivější problémy kraje, vytipované ČSSD. Volební program, který „v podstatě neobsahoval slabiny“, by rád využil i v parlamentních volbách. Byť volební program přímo neobsahoval zaměření na zřízení vysoké školy ve Středočeském kraji, považuje tuto „myšlenku“, která byla řešena již před volbami, za určitý přínos v celkovém výsledku voleb. Nerealizaci dnes již ne „myšlenky“, ale projektu zřízení vysoké školy, by považoval za osobní nezdár. Určité rezervy volebního programu z osobního pohledu přiznává, ale celkové nastavení programu bez zásadnějších nedostatků se na výsledcích voleb projevilo.

Reakce obou leaderů na výsledky voleb je v podstatě logická – „vítěz“ je spokojen a „poražený“ analyzuje chyby. Rozdíl mezi oběma leadery je patrný i v tom, že MVDr. Václav Beneš v podstatě opakuje a preferuje volební program své strany aniž by sdělil svůj „opravdu osobní“ názor. Z odpovědí Svatopluka Chrástiny je zase zřejmé, že kromě obecného hodnocení výsledku krajských voleb, mu nejsou lhostejné vnitrostranické problémy jak na celostátní tak i místní úrovni.

5.4 Sonda

V rámci výzkumu voleb do krajského zastupitelstva byla provedena sonda, zda voliči přistupovali k volbě do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2004 a roce 2008 stejným způsobem, co bylo pro voliče prioritní.

Osloveno bylo 120 respondentů, ovšem ne každý reagoval. Sonda byla tedy provedena na sociologickém vzorku 57 respondentů. Průzkum probíhal od 20. 1. 2009 do 20. 3. 2009 formou vyplnění dotazníku, který je uveden v příloze IV. Celkový získaný sociologický vzorek byl 4 respondenti se základním vzděláním, 33 respondentů se středním a 20 respondentů s vysokoškolským vzděláním.

Přesto, že tato sonda nemůže z hlediska získaných informací a počtu respondentů ukázat přesné informace, na základě kterých by bylo možno s určitostí tvrdit jakým způsobem přistupují voliči k volbám do krajského zastupitelstva, je možné

ze získaných informací přibližně určit, jakým způsobem by se většina voličů mohla při volbách zachovat.

Respondentům byly položeny níže uvedené otázky, vztažené k volbám do krajského zastupitelstva v roce 2004 a roce 2008, s možností odpovědi ANO nebo NE (na základě kterých motivů k volbám přistoupili, co bylo jejich prioritou). Tabulka v příloze V znázorňuje odpovědi dotázaných respondentů.

1. Volba na základě volebního programu.
2. Volba na základě osobnosti kandidáta.
3. Volba na základě příslušnosti ke straně.
4. Volil/a jsem v roce 2004 a 2008 stejně?

Ze získaných výsledků uvedených v tabulce č. 7 je zřejmé, že u otázek č. 2 a č. 3 nedošlo k žádným posunům. Zajímavější jsou odpovědi na otázku č. 1 – „Volba na základě volebního programu“, kde došlo k cca 10% poklesu. Lze se tedy oprávněně domnívat, že volební programy nejsou až zas tak pro voliče „určující.“ Z odpovědí na otázku č. 4 – „Volil/a jsem v roce 2004 a 2008 stejně?“ jednoznačně vyplývá, že cca 30 % voličů ve volbách v roce 2008 volilo jinak, než v roce 2004, což lze částečně vysvětlit např. celkovou situací ve státě.

5.5 Shrnutí

I když se volební programy ČSSD a ODS od sebe v zásadě neodlišují, jsou zde určité body, které měly na výsledek voleb zásadní význam. Jako jedno ze stěžejních lákadel na občana „voliče“ bylo v programu ČSSD zrušení poplatků a to nejen ve zdravotnictví, ale i ve školství. Nemalou roli pro občany Středočeského kraje také sehrálo slibované pozastavení vyjednávání o umístění amerického radaru v Brdech, i když to nebylo přímo součástí volebního programu. Velký význam zde také sehrála špatně komunikující vládní koalice postavená na přeběhlících a prosazování plánovaných reforem.

Z rozhovorů s představiteli nejsilnějších stran je patrný výsledek voleb; u jednoho spokojenost a u druhého hledání příčin neúspěchu.

Určitá změna v chování voličů je patrná i z provedené sondy, která ač provedená na nepatrném vzorku voličů ukázala jejich měnící se preference a chování s největší pravděpodobností v závislosti na celostátní situaci.

Závěr

Místní a krajská samospráva neplní jen úlohu správní. Je také nejvýznamnější školou demokracie pro občany i jejich politickou reprezentaci, právě zde se lidé (popř. zájmové skupiny) nejspíše učí využívat demokratické mechanismy a aktivně participovat na rozvoji demokracie. Samospráva tak významně napomáhá k legitimaci demokratického politickému režimu. Činnost v samosprávě je důležitá i pro politickou elitu. Na místní a krajské úrovni, která propojuje politiku a správu, se učí nejen „politickému řemeslu“, ale musí prokázat i své schopnosti „spravovat věci veřejné“, své odborné a řídicí kvality. Získané zkušenosti pak řada komunálních a regionálních politiků zúročí na celostátní úrovni. Pro dobré fungování politického systému je ale velmi potřebné, aby do těchto celostátních funkcí přicházeli již vybaveni potřebnými znalostmi a zkušenostmi. Územní samospráva je z tohoto pohledu ideálním startovacím polem. Samospráva je také jakýmsi lakmusovým papírkem demokratičnosti daného politického systému (září 1938, únor 1948).⁸²

Politika hraje v rozhodování a určování priorit ve městech i krajích velkou roli. Vedení každého města (obce) i kraje je složeno ze zástupců politických stran, které nejlépe uspěly v komunálních, potažmo krajských volbách. Volební období je čtyřleté a po skončení tohoto období mnohdy, „bohužel“, dochází k personální výměně vedení. Velkým negativem je tzv. „stavění pomníků“, kdy každý představitel vedení chce, aby po něm „něco zbylo“ a tento záměr se často stává prioritou číslo jedna a je prosazován na úkor jiných, byť potřebnějších. „Nepopulární“ zásahy a rozhodnutí jsou často, pokud vůbec, přijaty v první polovině volebního období. Nejbližší povolební doba jakož i druhá polovina, jsou z větší části využívány k „lívivým“ politickým krokům – jako příprava pro úspěch v dalších volbách.

Voliči jsou svým způsobem nevypočitatelní. Lze tedy konstatovat, že zcela jednoznačně nepreferují „vysoké cíle“, ale řídí se příslovím „bližší košile než kabát“, jak poslední volby ukázaly. Výsledek voleb má ovšem dopad nejen na „aktivního“ či „pasivního“ voliče, ale na každého jednotlivce – občana.

Pohled do historie a porovnání se současností vypovídá o posunech přístupu voličů, od kdysi daných „hodnot“ k novým „hodnotám“. Příkladem jsou volby v roce 1932 (posun od hodnot a principů ČSL) a poté následný ústup, „nejen“, čelních politických představitelů od upřednostňování veřejných zájmů nad zájmy vlastními.

⁸² VALEŠ, L. a kol. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 246 s. ISBN 80-7380-010-1.

Město Příbram není výjimkou a zcela jistě na to měl vliv poválečný (2. světová válka) rozvoj města, daný prudkým rozvojem uranového průmyslu se vším, co těžba uranové rudy znamenala (vše tajné, tvrdý režim). Po roce 1989 je situace opět jiná, s větší variabilitou i volebních výsledků. To lze ostatně dokumentovat na volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2004 a 2008. Volební účast se zvýšila a reakce voličů vyplynuly z negativních vlivů ve svém okolí (finanční krize, zdražování, politické aféry aj.) ve změnu v rozhodování při volbě představitelů kraje. Z těchto důvodů je možné se domnívat, že na razantní pokles hlasů, v předchozích volebních obdobích jednoznačně úspěšnější, ODS a výrazné zvýšení počtu hlasů u ČSSD měly vliv sociálně laděné body volebních programů. Rovněž ve volebních programech jednotlivých stran lze těžko najít diametrálně odlišné přístupy. Záleží tedy hlavně na prezentaci, jak vyplývá z rozhovorů se zástupci dvou nesilnějších stran ODS a ČSSD. Pomyslným jazýčkem na vahách je tedy s největší pravděpodobností „šetřivý“ volební program. Šetřivý ve smyslu občana jednotlivce. Tento ovšem možná ušetří určitou část peněz z kapes občanů, ale pohledem z druhé strany se vynaloží daleko více veřejných financí, na alespoň částečné splnění předvolebních slibů, a to opět z peněz z kapes daňových poplatníků.

Závěrem lze tedy zopakovat, že:

- český národ není připraven na „utahování opasků“,
- proti každé „diktatuře“ je vyslovována nevole,
- smýšlení občanů – dejte nám peníze a nechte nás být.

Práce je pouze nástinem řešení daného tématu a pro definování závislosti výsledků voleb na volebním programu, předvolební kampani i na chování voličů by bylo zapotřebí daleko hlubší analýzy.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. BALÍK, S. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností:koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994–2006. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.
2. FUKSA, I. Bývalý starosta k situaci na radnici. *Periskop – soukromé noviny Příbramska*, říjen 2008, 40. týden, roč. 19, č. 37, s. 5.
3. OUTLÝ, J. *Stany a stát, volby a finance*. 1. vyd. Olomouc: Periplum, 2003. 136 s. ISBN 80-86624-12-9.
4. Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – kart. 45, i.č. 731.
5. Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – i.č. 2460, kniha 1818.
6. Státní okresní archiv Příbram, fond archiv města Příbram, S – i.č. 2461, kniha 1819.
7. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1946-1948.
8. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1948.
9. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1949-1951.
10. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1951-1954.
11. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1954-1967.
12. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1967.
13. Státní okresní archiv Příbram, Kronika horního města Příbramě 1969-1976.
14. Státní okresní archiv Příbram, Pamětní kniha královského horního města Příbramě, svazek pátý, založen 5. května 1945, 572 s.
15. Státní okresní archiv Příbram, Vlastivědný sborník Podbrdská, R – 32/1968II.
16. VALEŠ, L. a kol. Politologické aspekty veřejné správy:vybrané aspekty primárních voleb a financování politických stran. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 246 s. ISBN 80-7380-010-1.
17. VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.
18. Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008: rozhovor se Svatoplukem Chrastinou, starostou Sokola Příbram, leaderem ODS za Příbram ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008. Příbram 2. 4. 2009.
19. Volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008: rozhovor s MVDr. Václavem Benešem, bývalým místostarostou Příbramě, současným radním

- Středočeského kraje, leaderem ČSSD za Příbram ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008. Praha 8. 4. 2009.
20. *Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o obcích (obecní zřízení) a o změně některých zákonů. § 68 odst. 2. Sbírka zákonů České republiky. Částka 38/2000. s. 1737.*
 21. *Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o krajích (krajské zřízení) a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 38/2000, s. 1765.*
 22. *Zákon č. 130/2000 Sb. ze dne 12. 4. 2000 o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 38/2000, s. 1783.*
 23. *Zákon č. 262/2006 Sb. ze dne 21. 4. 2006 zákoník práce. Sbírka zákonů České republiky. Částka 84/2006, s. 3146.*
 24. *Zákon č. 491/2001 Sb. ze dne 6. 12. 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 178/2001, s. 11002.*
 25. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 152/2000 Sb. ze dne 9. 6. 2000 o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů České republiky. Částka 48/2000, s. 2226.*

Elektronické zdroje

1. *Analýza výsledků krajských voleb v roce 2008.* [online]. Praha: ČSSD, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <www.cssd.cz/s21238/21240-Komplexni-analyza-voleb-2008.doc>.
2. *Informace o způsobu hlasování.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx>>.
3. *Informace pro příslušníky národnostních menšin.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx>>.
4. *Jak jsme volili v Příbrami.* [online]. Příbram: 2009. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.fuksa.cz/graf01.htm>>.
5. *Jak jsme volili v Příbrami.* [online]. Příbram: 2009. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.fuksa.cz/graf04.htm>>.

6. *Krajský volební magazín*. [online]. Praha: ODS, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://archiv.ods.cz/volby2008/download/magaziny/kraj/20.pdf>>.
7. KUKLÍK, P., BAXA, J. *Metody pro přepočítání hlasů na mandáty*. [online]. Praha: ČSÚ, aktualizováno 5. 9. 2008. [cit. 2009-02-07]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty>.
8. *Město Příbram*. [online]. Příbram: Městský úřad Příbram, 20. 2. 2006. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.pribram-city.cz/index.php?vid=9&nad=000001>>.
9. *Program KVV středočeský*. [online]. Praha: ČSSD, 2008. [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby08.cz/program.html>>.
10. *Rozhodnutí prezidenta republiky*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2004. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2004/kraje1105_volby_info.html>.
11. *Samospráva kraje*. [online]. Praha: Středočeský kraj, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/samosprava/samosprava-kraje.htm>>.
12. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008*. [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>>.
13. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008*. [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1&xnumnuts=2111>>.
14. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008*. [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>>.
15. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17. – 18. 10. 2008*. [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1&xstrana=0&xv=2&xt=1>>.
16. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004*. [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>.

17. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz531?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>.
18. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6. 11. 2004.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1&xstrana=0&xv=2&xt=1>>.
19. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. – 6.11.2004.* [online]. Praha: ČSÚ, 2004. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz82?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>>.
20. *Volby do zastupitelstev krajů.* [online]. Praha: ČSÚ, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2008/kz82?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>>.
21. *Volby do zastupitelstev krajů.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>
22. *Volby do zastupitelstev krajů.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.
23. *Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. – 21. 10. 2006.* [online]. Praha: ČSÚ, 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911>>.
24. *Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. – 21. 10. 2006.* [online]. Praha: ČSÚ, 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv22114?xjazyk=CZ&xid=1&xv=9&xdz=2&xnumnuts=2111&xobec=539911&xstrana=0>>.
25. *Volby do zastupitelstev obcí.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 16. 1. 2008. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/predpisy.html>>.
26. *Volby do zastupitelstev obcí.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 26. 10. 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2006/obcelhuta.html>>.

27. *Volby do zastupitelstev obcí konané ve dnech 20. a 21. 10. 2006.* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 21. 7. 2006. [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/volby/2006/harmonogram2010.html>>.
28. *Volební program ČSSD.* [online]. Praha: ČSSD, [cit. 2009-03-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.cssd.cz/program-nadeje/volebni-program-cssd/katalog.html>>.
29. *Výsledky hlasování za územní celky.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1>>.
30. *Výsledky hlasování za územní celky.* [online]. Praha: ČSÚ, [cit. 2009-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://volby.cz/pls/kz2004/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=1&xnumnuts=2111>>.

Seznam použitých zkratk a symbolů

ČR	Česká republika
ČSD	Československé dráhy
ČSDSD	Československá sociálně-demokratická strana dělnická
ČSL	Československá strana lidová
ČSNS	Československá strana národně socialistická
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŽOS	Československá živnostensko-obchodnická strana
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová
MNV	místní národní výbor
KS	Komunistická strana
KSČM	Komunistická strana Čecha a Moravy
MěNV	městský národní výbor
ODS	Občanská demokratické strana
SDŽ	Strana důstojného života
SNK ED	Sdružení nezávislých kandidátů-Evropští demokraté
SZ	Strana zelených
UpP	Unie pro Příbram
ÚSC	územní samosprávný celek
US-DEU	Unie svobody-Demokratická unie
USZ	Unie pro sport a zdraví
ZpP	Změna pro Příbram

Seznam tabulek

TABULKA Č. 1: OBSAZENÍ OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA V ROCE 1932	14
TABULKA Č. 2: VOLEBNÍ VÝSLEDKY 2006 V PŘÍBRAMI PŘEPOČTENÉ NA MANDÁTY.....	25
TABULKA Č. 3: CELKOVÝ POČET ZÍSKANÝCH HLASŮ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI A OKRESE PŘÍBRAM VE VOLBÁCH V ROCE 2004.....	35
TABULKA Č. 4: POČET ZÍSKANÝCH MANDÁTŮ A POČET MANDÁTŮ PŘIDĚLENÝCH MUŽŮM A ŽENÁM	36
TABULKA Č. 5: CELKOVÝ POČET ZÍSKANÝCH HLASŮ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI A V OKRESE PŘÍBRAM V ROCE 2008	37
TABULKA Č. 6: POČET ZÍSKANÝCH MANDÁTŮ A POČET MANDÁTŮ PŘIDĚLENÝCH MUŽŮM A ŽENÁM.....	37

Seznam grafů

GRAF Č. 1: VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB 2006	24
GRAF Č. 2: POČTY HLASŮ JEDNOTLIVÝCH ZASTUPITELŮ	26

Seznam příloh

PŘÍLOHA I: STAROSTOVÉ MĚSTA PŘÍBRAMĚ OD ROKU 1850 DO SOUČASNOSTI	57
PŘÍLOHA II: D'HONDOVA METODA	61
PŘÍLOHA III: KANDIDÁTNÍ LISTINA	63
PŘÍLOHA IV: DOTAZNÍK	65
PŘÍLOHA V: VÝSLEDKY SONDY	66

Příloha I: Starostové města Příbramě od roku 1850 do současnosti
(včetně jejich působení na radnici)

František Koller
1850 - 1858

Jan Auer
1858 - 1861

Maxmilián Bradáček
1861 - 1863

Karel Hail
1863 - 1864

MUDr. Kristián z Alemannů
1864 - 1866

Josef Sommer
1866 - 1867

Karel Hail
1867 - 1893

Josef Klauda
1893 - 1895

Blažej Mixa
1895 - 1909

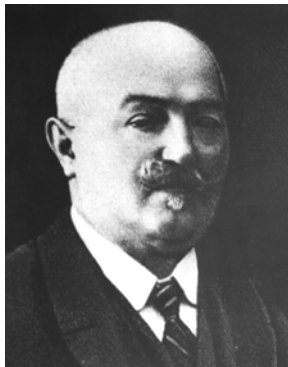
JUDr. Max z Alemannů
1909 - 1918

Hynek Klička
24. 10. – 6. 12. 1918

Josef Skopeček
1919 – 1923
(na snímku při návštěvě
T. G. Masaryka v r. 1920 –
vpravo od prezidenta)

František Pešek
1924 - 1928

Augustin Čížek
1928 - 1941

Ing. mont. Jan Holický
1941 - 1942

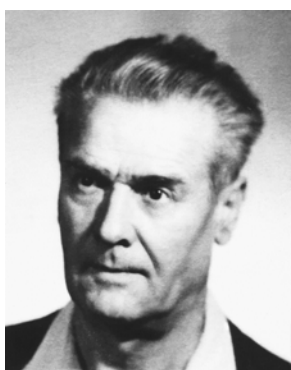
František Pavlíček
5. 5. – 20. 5. 1945

JUDr. Bohdan Podlena
pověřen řízením
prozatímního
Národního výboru,
květen 1945

Ludvík Zíbrt
1945 - 1946

Josef Tomek
1946 - 1948

Ing. C. Václav Mašek
1948 - 1949

Jindřich Kozohorský
1951 - 1954

František Junek
1954 - 1967

Zdeněk Pečenka
1967 - 1968

Jaroslav Polák
1968 - 1976

Ing. Josef Černý
1976 - 1988

Mgr. Jiří Machala
1989 - 1990

Mgr. Jaroslav Hodrment
1990

Mgr. Václav Chvál
1990 - 1991

Mgr. Josef Vacek
1991 - 2002

Ing. Ivan Fuksa
2002 - 2006

MVDr. Josef Řihák
2006 -

Pozn.: Fotografie následujících představitelů města Příbrami se nepodařilo získat:

Leopold Čížek, 1918 – 1919
František Klíma, 1919
Rudolf Paděra, 1923 – 1924
Josef Chalupa, 1942 – 1943
Štěpán Straka, 1943 – 1945
Václav Hippmann, 1949 - 1951

Zdroj: vlastní podle: VELFL, J. *Příbram v průběhu staletí*. 2. vyd. Příbram: Městský úřad Příbram, 2003. 166 s. ISBN 80-239-1174-0.

Příloha II: d'Hondtova metoda⁸³

d'Hondtova metoda

Tato přepočítávací metoda je v současnosti v praxi nejpoužívanější a má řadu modifikací. V ČR se používá od roku 1990 k výpočtu rozdělení mandátů v obecních zastupitelstvech, od roku 2000 ve volbách do zastupitelstev krajů, od roku 2002 ve volbách do Poslanecké sněmovny a od roku 2004 ve volbách do Evropského parlamentu. D'Hondtova metoda rozděluje všechny disponibilní mandáty v jednom skrutiniu.

Příklad:

- Počet rozdělovaných mandátů: 4
- Počet hlasů pro stranu A: 21529
- Počet hlasů pro stranu B: 64583
- Počet hlasů pro stranu C: 21527
- Počet hlasů pro stranu D: 16124

Podstata metody spočívá v tom, že se počet hlasů pro každou stranu jednotlivě dělí postupně čísly ze stanovené číselné řady (tzv. „volební dělitel“), počet vypočtených podílů je limitován počtem kandidátů této strany.

Příklad:

- Řada dělitelů – 1,2,3,4
- Za předpokladu, že každá strana nominovala 4 kandidáty, byly vypočtené podíly následující:
- Podíly A: 21529, 10765, 7177, 5383
- Podíly B: 64583, 32292, 21528, 16146
- Podíly C: 21527, 10764, 7176, 5382
- Podíly D: 16124, 8062, 5375, 4031

Tyto podíly se posléze seřadí od nejvyššího k nejnižšímu a vznikne tak řada tolika podílů, kolik se v daném volebním obvodu rozděluje mandátů. Mandáty se přidělí stranám v pořadí, v jakém jsou seřazeny hodnoty „jejich“ vypočtených podílů hlasů.

⁸³ http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty

Příklad:

- Seřazené podíly podle velikosti a strana, které náleží:
- 1. 64583 B
- 2. 32292 B
- 3. 21529 A
- 4. 21528 B

Hlavní modifikace d'Hondtovy metody se od sebe liší použitím řady čísel, kterými se hlasy postupně dělí, tedy odlišnost je v použití volebního dělitele. Pro komunální volby až do roku 2001 se používala řada dělitelů přirozených lichých čísel, která počínala od čísla 1 (řada 1, 3, 5, 7 atd.). Od roku 2001 se pro komunální volby používá, stejně jako pro volby do PS PČR a do EP, řada přirozených po sobě jdoucích čísel, která začíná číslem 1 (řada 1, 2, 3, 4 atd.). Pro volby do zastupitelstev krajů se používá řada dělitelů počínající číslem $1,42(\sqrt{2})$ a pokračující řadou přirozených celých čísel (řada 1.42, 2, 3, 4 atd.).

Příloha III: Kandidátní listina

Vzor

Kandidátní listina

pro volby do zastupitelstva kraje

konané ve dnech

Název politické strany, politického hnutí nebo koalice x)

Složení koalice xx)

Kandidáti:

1. jméno, příjmení, věk povolání

obec, kde je kandidát přihlášen k trvalému pobytu

název politické strany nebo politického hnutí, jehož je kandidát členem, popřípadě údaj „bez politické příslušnosti“

název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo xx)

2. jméno, příjmení, věk povolání

obec, kde je kandidát přihlášen k trvalému pobytu

název politické strany nebo politického hnutí, jehož je kandidát členem, popřípadě údaj „bez politické příslušnosti“

.....
název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo xx)

.....
Zmocněnec politické strany,
politického hnutí nebo koalice x)
jméno, příjmení, místo, kde je
přihlášen k trvalému pobytu

.....
podpis zmocněnce

.....
Náhradník zmocněnce
jméno, příjmení, místo, kde je přihlášen
k trvalému pobytu

.....
Osoba oprávněná jednat jménem
politické strany, politického hnutí
jméno, příjmení, označení funkce

.....
podpis oprávněné osoby

.....
Osoby oprávněné jednat jménem
politických stran a politických hnutí
tvořících koalici xx)
jména, příjmení, označení funkcí

.....
podpisy oprávněných osob

V dne

xx) Uvede se odpovídající
xx) Uvede se v případě, že se jedná o koalici

DOTAZNÍK

pro volbu do krajského zastupitelstva

Tento dotazník je anonymní a slouží k získání informací o přístupu voličů k volbám. Výsledky budou využity jako podklad bakalářské práce.

Pokyny pro vyplnění:

U jednotlivých otázek zaškrtněte prosím políčko Ano nebo NE (kliknutím na příslušný čtvereček).

	Volby 2004	volby 2008
Volba na základě volebního programu	ano ☐ ne ☐	ano ☐ ne ☐
Volba na základě osobnosti kandidáta	ano ☐ ne ☐	ano ☐ ne ☐
Volba na základě příslušnosti ke straně	ano ☐ ne ☐	ano ☐ ne ☐

Příloha V: Výsledky sondy

Sociální skupina	Otázka č. 1			Otázka č. 2			Otázka č. 3			Otázka č. 4						
	2004		2008	2004		2008	2004		2008	2004		2008				
	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne				
Zákl. vzdělání	1	3	2	2	3	1	3	1	1	1	3	2	2			
SŠ vzdělání	14	16	13	18	24	7	24	8	13	17	12	18	24	6	21	11
VŠ vzdělání	11	9	8	12	12	8	12	8	9	11	9	11	12	7	11	9
Celkem	26	28	23	32	39	16	39	17	23	31	23	31	38	15	34	22

Pozn.: některé otázky nebyly respondenty zodpovězeny.

Abstrakt

ŠŤASTNÝ, J. *Komunální volby 2006 v Příbrami a volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje 2004 a 2008 : bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2009. 68 s. Vedoucí bakalářské práce Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Klíčová slova: komunální volby, volby do obecního zastupitelstva, volby do krajského zastupitelstva, Karel Hail, starostové města Příbramě.

V práci je nahlíženo na volby do obecního zastupitelstva města Příbramě a zastupitelstva Středočeského kraje nejen z pohledu současnosti, ale i z pohledu historického. Konkrétně jsou řešeny volby do obecního zastupitelstva v Příbrami v roce 2006 a volby do zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2004 a 2008. Práce mapuje část historie voleb v Příbrami s uvedením jednoho z nejvýznamnějších představitelů města Příbram, poslední uskutečněné komunální volby v roce 2006 a komparaci volebních programů dvou největších politických stran na krajské úrovni, Občanské demokratické strany a České strany sociálně demokratické v roce 2008 s porovnáním výsledků voleb ve dvou volebních obdobích, a to v roce 2004 a v roce 2008.

Abstract

ŠŤASTNÝ, J. *Municipal elections in 2006 in Píbram and Central Bohemia Regional Representatives Elections in 2004 and 2008* : Bachelor thesis. Píbram : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009, 68 p. Supervisor: Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Key words: municipal elections, elections to municipal representatives, elections to regional representatives, Karel Hail, magistrates of Píbram.

This bachelor thesis gives point of view on municipal elections to Representatives of Píbram and Representatives of Central Bohemia region not only from the view of present but also from historical view. Particularly the elections to municipal Representatives in Píbram in 2006 and the elections to Representatives of Central Bohemia region in 2004-2008 are solved. The thesis maps a part of history of elections in Píbram and it shows one of the well-known Representative of Píbram. Also it deals with the last realization of municipal elections in 2006 and compares the election programs of two biggest political parties on regional level, Civic democratic party and Czech social democratic party in 2008 with comparison of election results in two election periods – 2004 and 2008.